

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2.20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostale inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . . . 2.—
 V spravi prejema mesečno . . 1.70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 8.—
 za ostale inozemstvo . . . 12.—

SLOVENECE

== Ilustrati: ==
 Enostolna poltirnica (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 18 v
 za dvakrat . . . . . " 15 "
 za trikrat . . . . . " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zabavale, osmrtice itd.:
 enostolna je tirnica po 2. vin.
Poslano:
 enostolna poltirnica po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

== Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopis se ne vrača; ne frankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne brailnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Naši polki v boju.

Dva težka, trda meseca vojne sta za nami. Avstrijska armada, ki mora prenesti in izvršiti najtežavnejšo nalogo izmed vseh vojskujočih se držav v tej svetovni vojni, namreč zadrževati največjo oboroženo silo na svetu, Rusijo, je izvršila ta gigantski posel s tako hrabrostjo in vztrajnostjo, in s takimi uspehi, da zasluži priznanje celega sveta. Listi v Nemčiji sami so polni priznanja in hvale nad tako sijajno bravuro naših čet, ki so velikansko premoč Rusije toliko časa in tako krepko pobijale.

Avstrijska armada je pokazala v teh bojih, kaj zna, kaj premore njeno junaštvo in njene vojaške vrline. Avstrijski narodi so poslali na bojno polje najdražje kar imajo, svoj cvet, svojo mladino in junaška srca svojih mož. In dogodki na bojnih poljih so pričali, koliko junaštva, ljubezni in zvestobe do Avstrije in do cesarske hiše plamti v duši teh junakov in v duši avstrijskih narodov. Ta svetovna vojska je pokazala, kako krepko živi avstrijska misel in kako velika je ljubezen do skupne domovine.

Vse avstrijske čete so se borile junaško, in med njimi omenjamo naše slovenske borilce v prvi vrsti! Slovenski narod je poslal primeroma s svojim številom največ, pa tudi najbolj junaških vojakov na bojna polja. In slovenski vojaki so sijajno rešili čast svojih junaških pradedov in se skazali vredne zaupanja, ki ga je vedno naša vojaška oblast vanje stavila.

O tržaškem polku št. 97 je namestnik šefa generalnega štaba, generalni major Höfer sam uradno poročal, da se je odlično in vztrajno držal v prvi bitki pred Lvovom in odbijal napade velikanske ruske premoči.

O domačem kranjskem pešpolku št. 17 se je njegov poveljnik, polkovnik baron Stillfried izrazil, da so se naši fantje borili sijajno (fabelhaft).

»Povejte v Ljubljani« je rekel »da so Kranjci postavili svojega moža, da so se borili velečastno.« Naši fantje so v naskoku naravnost neugnani. Nemški listi »Reichspost«, »Grazer Montagszeitung« in drugi so imenovali naše fante 17. pešpolka »Lvovske leve«. »Kranjski pešpolk ki se je od svoje ustanovitve boril in krvavel v vseh delih Evrope da si je z junaškim vztrajanjem ob najtežavnejših razmerah tudi v tej vojni priboril neminljivo vojaško slavo.«

O brambovskem pešpolku št. 27 je podpolkovnik g. Brückner izjavil, da

so naši fantje »občudovanja vredni kot vojaki in ljudje.« Njihovo obnašanje pred sovražnikom da je bilo »sijajno in veličastno, njihova hrabrost nepresežna.« Pohvalil je njihovo prijaznost in ljubeznivost, potrpljenje v bolečinah, njihovo voljo: zmagati ali umreti!

O celjskem pešpolku št. 87 pripovedujejo, da je šel dne 26. avgusta v boj pevače in vriskaje. Nemški general, ki je bil priča njih bojev, je dejal: Videl sem že mnogokaj, toda kaj takega še nikoli. Kaj takega ne zmore noben drug polk. Ta polk mora dobiti odlikovanje tudi od Nemčije. Poveljnik enega bataljona tega polka, stotnik Hahn-schlager je dejal: »Slovenci, vi ste junaški fantje, izborni ste se borili. Pred takimi vojaki klobuk dol!« Častniki generalnega štaba sami so rekli: »O 87. polku smo že dosti slišali, to so sami vrli junaki.«

Tudi drugi polki, v katerih služijo naši fantje, so se odlično držali. Postavili so se naši slovenski Korošci, ki služijo pri 7. koroškem pešpolku in njihovi poveljniki so polni hvale in priznanja o njihovi hrabrosti. Izkazal se je mariborski pešpolk št. 47., ki so mu nemški listi dali najlepše spričevalo o njihovi hrabrosti. Te dni smo brali o nepresežnem junaštvu dragonskega polka št. 5, kjer služijo večinoma Slovenci, ki so dobili lepo število hrabrostnih svetinj za njihova junaštva.

In koliko naših slovenskih častnikov se bori doli na jugu na čelu bosenskih in hrvaških polkov, ki gredo v boj junaško kakor levi. Skoro ga ni dneva, ki bi ne prinesel vesti, da je ta in oni padel kot junak in prelil svojo srčno kri za domovino.

Da ne pozabimo naših vrlih fantov tam gori v Belgiji, ki marširajo od trdnjave do trdnjave in pomagajo nemškim četam podirati belgijske trdnjave. Nemška poročila opetovano poročajo, kako veliko uslugo jim je naredila avstrijska armada, ki jim je poslala tako izdatno pomoč.

V nesreči se iskaže pravi prijatelj, in v nevarnosti domovine se skaže pravo domoljubje in pravi patriotizem. Slovenski narod in slovenski vojak je v tej vojni sijajno pokazal kako razume pravo domoljubje v dejanju. Vsi, Korošec, Štajerc, Kranjec in Primorec pri vseh polkih so se skazali junake! Slava slovenskim junakom!

Kako smešno je, če pišejo angleški in francoski listi o vstajah na Dunaju, Hrvaškem in Bosni in farbajo svet z najbolj neumnimi lažmi in pravljica-

mi. Avstrijski narodi so pokazali v tej vojski, da imajo samo eno domovino, Avstrijo, za katero gredo v smrt in ogenj, kadar je v nevarnosti. Tuji listi, zlasti ruski so pred vojsko pisali, da bo vojna z Avstrijo lahka stvar! Svojim vojakom so pripovedovali, da se jim bodo avstrijski polki kar igraje podali.

Pregled vojnih dogodkov

od 2. do 9. oktobra 1914.

Z južnega bojišča se uradno poroča 4. t. m.: Naše čete so po dvanajstih urah bojnih popolnoma porazile dve črnohorski brigadi, ki sta bili vdrti v Bosno pod poveljstvom generalov Vukovića in Rajevića, in ju vrgli preko Foče nazaj čez mejo. Črnohorci so na begu popustili ves svoj tren in ves obili plen, ki so ga bili nabrali po Bosni. — 8. oktobra je prišlo uradno poročilo o nadaljnjih naših uspehih v Bosni: Severno kolono onih srbskih brambnih sil, ki so svoja brez boja vpadle v Bosno preko Višegrada, so naše čete vrgle od Srebrenice nazaj proti Bašni Bašti ostran Drine (na srbskem ozemlju); v naših rokah je ostal ves njen treg in streljivo. Srbsko glavno moč, ki je prodrla na Romanjo planino, 15 km vzhodno od Sarajeva, so naše čete v dvanajseti bitki popolnoma porazile in je le z brzim begom usla naši obkolitvi. Vjeli smo cel bataljon 11. srbskega polka in zaplenili več brzostrelnih topov.

Na severnem bojišču so združene avstrijsko-nemške čete Rusom neprestano za petami ter jih potiskajo proti severu in vzhodu. Med Ostrowcem in Opatowom (kraj na ruskem ozemlju zahodno od Visle, blizu galiske meje) so zavzele čete vrgle Ruse čez Vislo proti vzhodu in zavzele utrjeno predmestje pri Sandomiru; ruske čete, ki so dobile ojačenja, stoje sedaj med Anopolom (na desnem bregu Visle) in Jožefovom (severovzhodno od Tarnograda na galški meji). — V trikotju, ki ga tvorita na nasevernejši točki Galicije Visla in Dnava, in nižje dol, naše čete zmagovito prodirajo. 7. oktobra so bili Rusi vrženi proti Przemyslu in Baryczu (zahodno od Dnyowa) in so naši zavzeli tudi mesto Rzesow. V naših rokah je že tudi veliko drugih mest zahodno od Przemysla. Ponovni ruski napadi na Przemysl so bili slajno odbiti. Rusi se tod na čeli črni pomikajo iz Galicije v lublinsko gubernijo. — Vpad na Ogrsko čez Karpate Rusom tudi ni prinesel drugega nego strahovite izgube; saj jih je samo na prelazu Uzkok padlo 8000. Naši so tu že prekorčili Karpate in korakajo proti Turku na Galiskem. Nič bojše se ne godi opim ruskim silam, ki so bile vdrele čez Kärkömezski prelaz in zavzele Marmaros-Sziget. Ko so naše tamonjske čete, ki so se bile izprva umaknile pred rusko premočjo, dobile ojačenja, so zaovla navajile na Ruse in jih pognale v beg. Marmaros-Sziget je zopet v naših rokah in Rusi v divjem begu beže čez prelaz Kärkömez. Rusi se umikajo tudi iz Bukovine.

Na nemško-ruskem bojišču so Rusi sedaj zopet uredili in zelo ojačili svoje sile; menda so dobili tudi nove topove, ki prav nič ne zaostajajo za nemškimi. Rusi so začeli v guberniji Suvalki zopet z ofenzivo proti Nemcem; pri Suvalkiju so bili v dvanajseti bitki popolnoma porazeni ter so izgubili 3000 vjetnikov in 20 topov. L. Lomže so pa Rusi vdrti na Prusko in zavzeli mesto Lyck (zahodno od Avgustova). Generala Hindenburga čaka sedaj nasproti velikim ruskim močem težka naloga, ki ji bo pa nedvomno kos. — Na Ruskem-Poljskem so nemške čete prodrle že čez Radom in se bližajo Ivangorodu (na jugovzhodu varšavske trdnjavske črte). Na svojem pohodu so Nemci v zmagovitih bojih vjeli do 5000 Rusov.

Zato razumemo, če pripovedujejo sedaj ujeti ruski častniki: »Ja, doživeli smo velika razočaranja.«

Nič strahu, nič bojazni! Dokler ima avstrijska armada take junaške polke, je nepremagljiva!

Na nemško-francoskem bojišču še vedno ni odločitve, ki bo pač padla severno od Pariza in za katero se z enako trdnostjo in hrabrostjo bore tako Nemci kakor tudi Francozi. Vseled neprestanih francoskih prizadevanj, priti za hrbet nemškemu desnemu krilu, se le-to, uspešno odbijajo francoske napade, pomika vedno bolj proti severu in je že doseglo Lille na belgijski meji; medpotoma je zavzelo mesto Arras. Francozi so bili hudo tepteni tudi pri Roye (severno od Compiègnea) in so se morali umakniti s svojih tamonjskih postojank. Na ostali bojni črti ni bistvenih izprememb; Nemci so nekaj malega napredovali v Argoni in pri St. Mihielu (verdunsko-toulska trdnjavska črta). — Na Belgiskem se bliža odločitev pred Antverpom; Nemci so porušili znanje utrdbe in si priborili prehod čez reko Nethe. Mešt. Lierre in Contich so njihove topovske krogle zažgale. Nemci prodirajo med Contidomom in Vieuejem ter obstreljujejo že tudi notranji trdnjavski pas in mesto samo. Belgijski kraljevi dvor, oblasti, poslani in večina prebivalstva je mesto zapustila. Nemški zrakoplovci mečejo na mesto bombe. Kolodvorji gore; užgale so se tudi zaloge olja in petroleja. Munijske skladišče je zletelo v zrak. Je, kakor bi bil nad mesto prišel sodni dan. — Vosna Antverpna je zapeljana.

Vojna v kolonijah. Nemci v Čingtau so hlabro držali Japonci in Angleži so ob prvem napadu izgubili do 3000 mož. V boji sta uspešno posegli tudi avstrijska križarica »Kaiserin Elisabeth« in nemška topničarka »Jaguar«. — Japonski mornarji so zasedli Jeluid, sedež nemških oblasti na Morskih otokih. — V Britski Vzhodni Afriki imajo Nemci še vedno v posesti neko obmejno postajo.

Na morjih se podrobni boj nadaljuje. Nemške križarice »Emden«, »Scharnhorst«, »Greisener«, »Leipzig« in dr. delajo Angležem in Francozom mnogo preglavic, ker love njihove trgovske parnike ob južnoameriški obali in v drugih vodah. Druga je tretja gori navedenih križaric sta se 22. septembra pojavili pred mestom Papete na francoskem Tahitiu v Tihem oceanu, razstrelili francosko topničarko »Zelee«, ki se je nahajala v pristanišču, in obstreljevali mesto. Angleži in Francozi so poslali cela brodovja, da bi vjeli neprijetne nemške ladje, a doslej je bil ves njihov trud zaman. — 6. oktobra je neki angleški podmorski čoln v Severnem morju potopil en nemški topniški čoln, ki je stal na straži. — Ob angleški obali je zopet več ladij zadelo na mine, ki so jih bili položili Nemci. Sedaj je tudi Anglija položila mine do 52 stop. severne širine in zaprla kanal.

Za mir se zelo trudijo v Ameriki, kjer so se 4. oktobra vršile velike mirovne prireditve po cerkvah, na shodih itd. Tudi sv. oče Benedikt XV. se neprestano trudi za mir.

Naši Korošci v ognju.

Neki ranjeni Korošec piše: Med nekim navalom sem bil udarjen s puškim kopitom po glavi. Obkolijo je mene, močega slugo in dva pešca 15 Rusov. Omoten sem se zgrudil na tla. Videl sem še, kako je moj sluga prebo-

LISTEK.

Baron Schwegel.

V spomin baronu Schwegel, umrlemu 16. septembra 1914. so pisane te vrstice, možu, ki se je rodil v slovenski kmečki hiši in se povsod do blagostanja in najvišjih časti na svetu — možu, ki se je sicer v vrtincu življenja od-tujil svojemu narodu, a vendar s svojim delom in svojo dušno silo pokazal celemu svetu, koliko talentov in zmožnosti je vsajenih našemu slovenskemu ljudstvu.

In v tem smislu tele vrstice.

Jožef Schwegel se je rodil 28. sept. 1836 v Zg. Gorjah 2. Njegov oče je imel malo posestvo v Krnici; v Zg. Gorjah pa je izvrševal gostilniško in trgovsko obrt; krošnjaril je po sejnih in vaseh ne le na Kranjskem, temveč tudi na Koroškem.

Jožef je bil peti izmed sedmerih otrok. Prvo leto je obiskoval domačo vaško šolo, potem ga je poslal oče v Beljak, kjer je dočrtil prvi ljudski razred. Nadaljne dve ljudski šoli pa je dokončal v Ljubljani, kjer je tudi dovr-

šil gimnazijo z odličnim uspehom leta 1854. Štiri leta je bil gojenec kn. šk. Alojzijevišča kot sovrstnik pisatelja Levstika in Stritarja pod vodstvom p. znejšega škofa Pogačarja. V šestem razredu je izstopil iz zaveda ter se je z podučevanjem samostojno preživel. Znani bibliotekar Kastelic in muzejalni kustos Dežman, s katerim je bil v prijateljski zvezi že kot gimnazijec, sta mu olajšala njegovo eksistenco in na-obrazbo s tem, da sta mu dala prosto razpolago licejalne biblioteke in prosto stanovanje v muzeju.

Po dovršenih gimnazijskih študijah je prosil za vsprejem na praški univerzi, kjer je takrat uspešno deloval njegov starejši brat Andrej kot profesor in si pridobil tudi s svojim znanstvenim delovanjem častno ime. Vsprejet je bil 1. 1854. na reaktivirano medicinsko fakulteto Josephinuma ter se posvetil z navdušenjem anatomskim študijam. Predaval je na medicinski fakulteti sloveči profesor Engel.

Že pri slovesu od gimnazijskih študij mu je dobrohotni grof Hohenwart nasvetoval, naj prosi obenem tudi za vsprejem v orijentalno akademijo. Takratni knezoškof Wolf, ki je svojega gojenca in njegove talente poznal še iz

časa gimnazijskih študij v Alojzijeviš-ču, je perabil svoj vpliv, ter Schwegel-na še posebej priporočil, da je bil tudi sprejet.

Sredi medicinskih študij je bil nenadoma vpoklican v orijentalno aka-demijo ter se ločil s težkim slovesom od pričetih medicinskih študij. Sedaj se je posvetil popolnoma tej novi stroki. L. 1859. je dovršil akademijo in vse državne izpite ter postal konzularni eleve pri c. kr. generalnem konzulatu v Aleksandriji. Skozi tri leta je v onem času tudi opravljal službo tolmača ori-jentalnih jezikov, zlasti arabščine. V tej službeni dobi v Egiptu je imel do-volj prilike, da je prepotoval vse po-krajine, si ogledal in proučeval življe-nje in delovanje ljudsko ob Rdečem morju in v notranji Afriki. V to dobo spada tudi pričetek največje svetovne zgradbe Suez kanala; bil je navzoč, ko se je zasadila prva lopata, ter je z naj-večjim zanimanjem zasledoval to mo-numentalno svetovno delo do izvršitve. Pisal je razne razprave o lukah Rdečega morja ter obelodanil najvažnejše trgovsko politične in prometne zveze med državami, celo med abesinskimi in sudanskimi. Mnogo učenih in vele-pomembnih študij izpod njegovega pe-

resa je založila in izdala geografska družba na Dunaju, ki ga je v znak za-hvale in spoštovanja imenovala kores-pondenčnim članom tega v obče znane-ga zavoda. Tudi na drugih poljih pu-blicistike v Egiptu in poznejših letih se je odlikoval s spretnim peresom in redko učenostjo.

Pisal je ob tem času tudi v Dnevni Sicer je pa že kot gimnazijec dopiso-val v razne slovenske liste na Kranj-skem in Koroškem pod psevdom Radovnjak. V Alojzijeviški knjižnici so shranjeni njegovi duševni proizvodi v poeziji in prozi.

Za časa, ko je bil Schwegel še kon-zul v Egiptu, se je izvršila slovesna otvoritev Sueškega kanala. Te svetov-ne otvoritve se je udeležil tudi naš ce-sar Franc Jožef. Schwegel, ki je vso de-želo do pičice poznal, je imel pri tej priliki izvenredno častno nalogo, da je kot vodnik visokim udeležencem raz-kazoval zanimivosti po egiptovski de-želi. Takrat ga je naš vladar odklikoval z redom železne krone III. razreda s katerim je spojeno bilo tudi viteštvo. L. 1868. in sicer 27. jan. se je poročil v Aleksandriji z Marijo Battisti di San Giorgio, redoma Avstrijko z južne Ti-rolske (Rovereto).

del z bajonetom Rusa, ki je mene zadela in kako da je drugega Rusa z bajonetom prebodel skozi vrat. Zavedel sem se šele čez dolgo časa; počasi se mi je vrnil spomin. Kljub bolečinam in veliki slabosti sem se počasi vzdignil. Strašen je bil pogled na okolico, ki me je obdajala. Skoraj vsi Rusi, ki so nas napadli, leže ubiti na tleh; žal da ležita med njimi tudi naša dva pešca. Svoje sluge nisem našel in niti slutil nisem, kjer se nahajajo naši ostali vojaki. Lahko je, da so odbili sovražnika in ga zasledujejo; mogoče je pa tudi, da so se umaknili nazaj. Kmalu se prepričam, da se niso umaknili, ker vidim, da strežejo naši sanitetci ranjenecem in da hiti neki duhovnik od moža do moža, da jih tolaži in jim podeljuje zakramente sv. vere.

Odložim svojo prtljago, nabijem puško in korakam počasi nazaj proti sanitetnemu oddelku opirajoč se na

puško. Komaj korakam 15 korakov, se obrne neki tovariš in kliče s slabim glasom: Gospod četovodja, gospod četovodja! Bil je moj sluga, smirno ranjen z bajonetom v levo stran; kri mu je že skoraj odtekla. »Mrzlo je, mrzlo!« zdihuje. Dvignem ga nekoliko in položim čez njega svoj plašč. Prosti me, naj mu vzamem iz suknje rožni venec in naj ga mu stisnem v roko. Kleče storim, kar želi. Tiho moli, a nato pravi s slabim glasom: »Ali ni v bližini vojaškega duhovnika, tako rad bi se izpovedoval!« Pokličem duhovnika, ki je bil oddaljen trideset korakov: takoj prihiti, izpovedat tovarša in mu podeli posledno sv. olje. Ko sem z njim molil, mi še narochi, naj pišem njegovi ženi. Hočem ga tolažiti, češ da ne bo umrl; a on odmaja z roko, poprime z obema rokama rožni venec in mirno ter lahko umre. Usedom se k njemu in plakam, kakor more le otrok plakati...

ca, kamor so poslali Rusi manjše oddelke, je v teku.

× × ×

Dunaj, 9. oktobra. (Kor. ur.) Uradno se razglša: Naše prodiranje je prisililo Ruse, da so s svojimi brezuspešnimi napori proti Przemyslu, ki so dosegli v noči na 8. oktobra svoj višek in povzročili napadalcem ogromne izgube, pričeli popuščati. Včeraj dopoldne je bil artiljerijski ogenj na trdnjavo slabši in sovražnik je pričel dele svojih sil pomikati nazaj.

Pri Lancutu (vzhodno od Rzeszowa) se je proti našim prodirajočim kolonom postavil močan sovražnik v boji, ki še traja. Iz Rozwadowa (jugovzhodno od Sandomira ob reki San) je sovražnik že preguhan.

Tudi v Karpatih stoji dobro. Umikanje sovražnika iz marmaroškega komitata se je izpremenilo v beg. Pri Bocsku je bil razkropljen močan kosaški oddelek. V teh bojih se je odlikoval tudi ukrajinski prostovoljski zbor.

Naše prodiranje čez prelaza Beskid in Verecke napreduje proti Slawsku in Tucholki. (Čez prelaz Beskid vodi železniška proga iz Munkača v Stryj. Prelaz Verecke je zahodno od Beskida. Tucholka in Slawsk sta kraja, ki ležita na galski strani omenjenih prelazov.)

Čez uzsoški prelaz vrženega sovražnika potiskajo naše čete čez Turko.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

BOJI ZA PRZEMYSL.

Dunaj, 9. oktobra. Rusi so napravili v torek prvi napad na trdnjavo Przemysl in nastopili proti zunanji okopom. Prišli pa niso dalje kot do žičnatega omrežja in do jarkov, kjer so bili z velikanskimi izgubami vrženi nazaj. Ogenj trdnjaviških topov je bil morilen, cela trdnjava se je zdela kot ognjenik, ki je bruhal na vse strani smrt in pogin. Vsled eksplozije podminiranih okopov je našlo smrt na tisoče Rusov. Ruske izgube cenijo na 40.000 mož.

V vojaških krogih sodijo, da so Rusi zato tako hiteli z napadom na trdnjavo, ker so bili poučeni, da se bliža avstrijska armada na pomoč. Strateški položaj postaja za Ruse čedalje bolj neugoden, ker morajo ali prepustiti ozemlje do Przemysla ali pa pričeti bitko za hrbtom trdnjave.

V LVOVU.

Nemški listi poročajo: 3. septembra je vkorakala v Lvov glavna ruska patrulja, ki je kmalu temeljito končala delovanje sodrge. Poveljnik Rusov, general Rode, je mestno upravo pozval, da naj zasliši odposlanstvo ruskih čet. Četam, ki so operirale v Vzhodni Galiciji, je poveljeval general Ruskin. Za generalnega gubernatorja v Lvovu je bil imenovan grof Szeremetrew. Rubelj se je izdajal za 3 K 33 v. Večina Lvovčanov je ostala v svojih hišah, ki so jih Rusi zaradi orožja preiskali. Soli, sladkorja in kuriva primanjkuje. Ruska poročila so zmolčala, da je bil poražen Rennenkampff, priznavajo pa, da je bil poražen general Samzonov. Izjavilo se je, da bo tvorila po vojski Nemčija rusko gubernijo.

RUSI NA BEGU IZ MARMAROŠKEGA KOMITATA.

Naskoki naših čet na ruske pozicije pri Nagyhocsko so bili uspešni. Rusi so bili vrženi vzhodno proti Lonki in so se sedaj že umaknili do Raho, ki leži severovzhodno od Marmaros-Szigeta.

Predsednik sodišča v Marmaros-Szigetu je pozval vse uradnike, naj nemudoma zopet nastopijo svojo službo. Ko so bili Rusi še v mestu, je po-

zval župan prebivalce, naj privzamejo v promet ruski denar. Rubelj se je računl z 3 K 33 h, 30 kopejk pa z 1 K.

KAJ PRIPOVEDUJE RUSKI RANJENEC.

Krakov, 9. oktobra. V tukašnjih bolnišnicah je tudi več ranjenih Rusov. Eden izmed njih pripoveduje svoje vojne doživljaje tako-le: Njegov polk je bil nameščen v neki vasi blizu bojne črte. Ker je bil silno radoveden, kako izgledajo Avstrijci, o katerih so jim pripovedovali tako grozne reči, je zapustil skupno kritje za nekim poslopjem in pogledal izza vogala. Svoje radovednosti pa ni mogel dolgo pasti, ker že je pred njim eksplodiral avstrijski šrapnel in mu zdobil roko. Njegov oddelek je imel smolo, da ga je od ene strani obstreljevala avstrijska artiljerija, od druge so ga pa zadevali ruski šrapneli; zato je oddelek pobegnil, njega in več drugih ranjencev so pa pobrali avstrijski sanitetni vojaki. Rus je dobre volje, samo nad gladom se pritožuje, ki muči njega in njegove rojake. »Jaz imam samo roko pokvarjeno, ne pa želodca. Ta je hvalabogu zdrav, a vendar dobim samo poldrugi funt kruha na dan. Druga jedila mi ne uga-jajo.« Tako toži. Rusi so namreč navajeni le na kruh in krompir, ne pa na druga krepka jedila, zato si morajo do-dobra napolniti želodec.

RUSKI ČASTNIK V ÖKERMEZÖJU KOT VOHUN PRIJET.

V Ökermezöju je bil neki ruski častnik prijet, ker je vohunil.

× × ×

NORVEŠKA SODBA O POLOŽAJU NA VZHODNEM BOJIŠČU.

Christiania, 10. oktobra. (Kor. urad.) Vojaški sodrudenik »Dagblada« piše o položaju na vzhodnem bojišču: Okoliščina, da razpolagajo Nemci in Avstrijci za hrbtom z več železnicami kakor Rusi, s katerimi lahko vozijo čete iz enega v drug kraj, nosi v sebi kal ruskega poraza.

HUDI BOJI NA RUSKO-NEMŠKI MEJI. OPUSTOŠENJA RUSKE ARMADE NA VZHODNEM PRUSKEM.

Berolin. Zastopnik lista »Nieu Rotterdam Courant« si je na povabilo generalnega štaba ogledal bojišča na Vzhodnem Pruskem. Dopisnik piše: Po petdnevni vožnji z avtomobilom, med katero sem videl ruska opustošenja, ki so se večkrat zgodila popolnoma brez vsake potrebe, škodoželjno, smo prišli v Königsberg. Na jugu Vzhodne Prusije se je prebivalstvo mirno domov vrnilo, v kolikor še hiše stojijo. Mesta, velika kakor Ortelsburg, so za 70% požgana. Brez vsakega vzroka so Rusi izvrševali strašne grozote. Zaslišali smo povsod priče. Kozaki, pa ne samo ti, so bili šiba za deželo. Nove ruske čete drže Nemci na celi črti nazaj. V kolikor smo videli, se vrši boj na ruski zemlji. Včeraj smo bili južnovzhodno od Wirballena, kjer je bil hud dvoboj artiljerije. Rusi so streljali iz težkih topov, ki so jih iz Kovna privlekli, ampak sijajno skritih nemških pozicij niso mogli najti. Zato ni bilo na nemški strani skoro nobenih ranjencev. Ruski naskok v tej okolici je pa bil povsod s strašnimi izgubami odbit. Na bojišču, in sicer v bojni črti, so ležali celi kupi mrtvih mladih ruskih vojakov. Rusi, ki so naskočili in prišli v bližino 200 metrov, so bili pokošeni od nemških streljanih pušk. Ko smo prišli na bojišče, ni bilo sovražnika več videti. Slišali smo samo tulenje granat. Kjer smo udarili, je bilo videti oblak dima od šrapnelov, goreče skednje, dvore in vasi.

Ruski naskoki na Przemysl odbiti. — Rusi imajo 40.000 izgub. — Avstrijske čete zasedle Rozwadow in prodirajo dalje. — Bitka pri Lancutu. — Rusi na begu iz marmaroškega komitata. — Rusi zažgali poljska mesta.

Nova ofenziva združenih avstrijsko-nemških čet na obeh straneh Visle je Ruse posebno na severnem delu omenjene reke popolnoma iznenadila. Takoj v začetku se je posrečilo pri Bieczu rapršiti močno rusko kavalerijo, na Rusko Poljskem pa potisnili proti vzhodu več sovražnih divizij. Vsled tega so Rusi pomaknili močne čete iz srednje Galicije proti severu, da bi lahko nastopili proti ofenzivi na Rusko Poljskem. Te čete so bile pa kmalu, ko so prekoračile Vislo, pri Opatowu in Klimantowu poražene in vržene nazaj čez Vislo. Druge ruske čete, ki so prodirale iz trdnjave Ivangorod, so pa Nemci pri Radomu vrgli nazaj. Istočasno so pa naše čete osvojile važen utrjen prehod čez Vislo pri Sandomiru in porazile pri Tarnobrzegu na desnem bregu Visle eno rusko pehotno divizijo.

Iz teh dejstev sledi, da operirajo naše čete na obeh straneh Visle in da so se s svojim levim krilom približno pri Opatowu združile z nemškimi četami. Rusi se povsod umikajo.

Tudi južno od Visle se naša ofenziva doslej ugodno razvija. Avstrijske čete, ki prodirajo južno od Karl-Ludvikove železnice, so došle že v daljavo 50 km od Przemysla, ki je od Rusov obkrojen. Če bodo Rusi še nadalje hoteli oblegati in napadati Przemysl od vseh strani, bodo morali na vsak način poskušati zadrževati prodiranje naše armade. Posadka v Przemyslu trdnjavo izbornu brani. Napravila je že več izpadov in potisnila nazaj rusko oblegovalno črto. Ob vsakem izpadu so imeli Rusi velike izgube. Trdnjava je svojo nalogo prav dobro izvršila. Pričelnila je nase sovražne sile, ovirala rusko ofenzivo in s tem nudila naši armadi čas, da se je lahko nanovo koncentrirala.

Iz tega se vidi, da svež ofenzivni pohod poživl armado in da ta severno in južno od Visle krepko prodirajoča skuša udeležiti misli, ki jih krijejo novi načrti. Prvi uspeh ofenzive je ta,

da je sovražnik skoro popolnoma potisnjen iz srednje Galicije in da so Rusi zopet morali zapustiti Rusko Poljsko. Tudi pri Rzeszovu in Bariczu so bili Rusi vrženi nazaj. V tem postaja nevarnost, da pridejo ruske čete, ki na zahodni strani oblegajo in obstreljujejo Przemysl, med dva ognja. Rusi bodo prisiljeni, da ali opuste obleganje Przemysla ali pa da pričnejo s svojimi glavnimi silami čez srednji tok Sana z ofenzivo. Vsekakor bo srednja Galicija prihodnje dni pozorišče velikih dogodkov.

Rzeszow je eno večjih zahodno galskih mest istoimenskega okraja. Ta okraj meri 987 km² in šteje okoli 150 tisoč prebivalcev. Mesto leži ob glavni železniški progi Krakov — Lvov in je sedež okrajnega glavarstva, okrožnega sodišča in finančnega okrajnega ravnateljstva. Rzeszow šteje 25.000 poljskih in judovskih prebivalcev. Dynow leži 30 km jugozahodno od Rzeszowa in 40 km zahodno od Przemysla in je mal kraj, kjer prebivajo povečini kmetje.

Vesela poročila prihajajo tudi iz Karpatov. Močni ruski oddelki so na več krajih prekoračili mejo in vdrli na Ogrsko. Naše mološtevne obmejne čete so se prvotno morale umakniti in tako so pridobivali Rusi tla. Pa le za malo časa. Ko so došla našim četam ojačenja, so bili ruski oddelki drug za drugim vrženi čez gorovje nazaj. Najprvo so bili Rusi premagani pri Ökörmezö in na Uzoku. Samo tukaj so naši pokopali nad 8000 padlih Rusov. Ta velika številka nam dokazuje, kako je bil hud boj in kak uspeh so imele naše čete. Približno toliko mrtvih je izgubila naša armada v veliki bitki pri Kraljevem gradu leta 1866.

Najdelj je prodrli sovražnik v marmaroškem komitatu. Zavzel je glavno mesto komitata Marmaros-Sziget in prodiral proti zahodu. Pa tudi tu je bil premagan in se sedaj umika. Tudi čiščenje sedmograškega komitata Bistri-

L. 1870. je bil poklican v Carigrad kot voditelj konzulata. Obenem mu je bilo izročeno odlično mesto komercijelnega vodstva avstroogrškega poslanstva v vseh trgovsko komercijelnih agendah.

Na tem novem odličnem mestu je razvijal svoj dalekosežni delokrog po vsem turškem cesarstvu v prilog Avstrije: organiziral je prve avstroogrške konzularne in trgovske zbornice v Carigradu in Aleksandriji. Ustanovil je tudi avstrijsko šolo in avstrijski hospic na Bosporu.

Konzularna občina v Egiptu je v znak hvalečnosti za njegovo občo koristno delovanje dala kovati zlate medalje s podobo Schwegelnovo. Za časa plodonosnega delovanja v Egiptu je prejel razna odlikovanja.

Svetovno znana razstava na Dunaju l. 1873. je, kar se tiče Orijenta, njegovo delo. Njemu je bilo poverjeno samostojno vodstvo orijentalnega oddelka za imenovanje razstavo. Da je mogel na razstavi podati pravi, resnični značaj Orijenta v vseh fazah, v vsem razvoju, z eno besedo resnično življenje orijentalnih narodov z vsemi posebnostimi, zato je prepotoval najvažnejše dele Orijenta, ter stopil v pisni stik z najodličnejšimi osebam v Maroku,

Levanti, Perziji, Indiji, Kini in Japanu. Na dunajski razstavi l. 1873. je opisal in predložil celotni Orijent s tako preciznostjo kot nihče pred njim in nihče z njim. Kot voditelj orijentalnega oddelka na tej razstavi se je Schwegel odlikoval kot mojster v administraciji in publicistiki. Blagodejni efekt te razstave se je pokazal v poznejših gospodarskih in trgovskih zvezah naše države z Orijentom.

Novo delo in nov delokrog se je pričel za Schwegeln, ko je prišel za zunanjega ministra grof Andrassy. Ta je namreč Schwegelnu odpoklical in mu izročil referat za zunanja dela, to je vodstvo trgovsko politične sekcije in konzularne zadeve; seveda so bile z tem delokrogom v zvezi vse agende zadevajoče Orijent. Na tem visokem mestu je Schwegel ostal do l. 1880., t. j. ves čas dokler je vodil grof Andrassy zunanjo politiko v monarhiji. Ko je Andrassy odstopil, poslovl se je tudi Schwegel iz državne službe. Schwegelnovo delovanje v državni službi obsega najrazličnejše panoge javnega življenja. Najvažnejše je pač njegovo trgovsko politično delovanje: po njegovih iniciativah in predlogih so ministrstva sklepala trgovske pogodbe z inozemskimi državami: z Rumunijo, z

Italijo, Francijo, Nemčijo. On je ustanovitelj finančnega inštituta v Egiptu in Carigradu, ki je s stališča intenzivnega gospodarskega prometa velikega pomena.

Schwegel je pospeševal vedo in umetnost vsake vrste, posebno ga je zanimalo zemljepisje. V priznanje je bil imenovan od francoske vlade kot častnik de l'instruction publique. Ustanovil je za časa dunajske razstave orijental-ski muzej — poznejši avstrijski trgovski muzej, ki je bil preustrojen na trgovski višji šoli v trgovsko eksportno akademijo.

Višek političnega delovanja je dosegel na berlinskem kongresu l. 1878., kjer je uspešno pomagal grofu Andrassiju s svojo spretnostjo in zgovornostjo.

Za njegovo politično delovanje v ministrstvu za zunanje zadeve je žel mnogovrstne pohvale in odlikovanja v raznih državah. Prejel je visoke redove od Rusije, Italije, Francije, Nemčije, Rumunije, Srbije, Japana, Kine in Turčije. Njega Veličanstvo cesar Franc Jožef mu je podelil železno krono I. razreda in red sv. Štefana. S tem odlikovanjem mu je bilo tudi podeljeno baronstvo.

Ko se je Schwegel ločil iz državne

službe, se je posvetil parlamentarnemu življenju. L. 1879. ga je poslalo kranjsko veleposestvo v državni zbor, kjer se je pokazal kot veščak pri sklepanju nagodbe z Ogrsko, posebno še pri določitvi kvote. L. 1882. ga je veleposestvo poslalo tudi v kranjski deželni zbor. Uspešno se je potegoval za prometne zveze dolenske, bohinjske železnice in sploh vseh lokalnih železnic na Kranjskem. Zdi se nam, da smemo tudi to reči, da je zadnja leta spoznal, da njegove politične misli glede na Slovence, niso bile prave. O njegovem delovanju v tem oziru pa ne kaže govoriti na tem mestu.

Ranjki se je odlikoval ob času potresa v pomožni akciji; zato ga je mesto Ljubljana izvolilo tudi častnim članom. Kakšno je bilo njegovo razmerje do vere, je težko reči. Imeli so ga za svobodomiselnega. Toda v poletnem času smo ga večkrat videli pri sv. maši v prijazni cerkvi na Rečici; tudi to vemo, da je z veseljem čital sv. pismo, o katerem je opetovano rekel, da je najlepša knjiga. Čital je še v pozni starosti latinske pisatelje, posebno z veseljem Kornelija Neposa. Na njegovi grobnici je zapisano geslo: Labor et concordia. Svetila mu večna luč

J. Piber.

RUSI POŽIGALI POLJSKA MESTA.

Dunaj. Ruski vojaki so požgali mesta Trawniki, Jozefov, Krasnystaw in Annopol, kakor tudi veliko svetlečih naselbin na Ruskem Poljskem. (Navedena mesta leže na Ruskem ob Visli.)

VARŠAVI GROZI LAKOTA.

Prakov, 9. oktobra. »Glos Narodu« poroča, da je Varšava prenapolnjena z begunci iz zapadnih gubernij. Ker že itak primanjkuje živil, grozi mestu lakota. — »Nowa Reforma« izve iz Varšave, da ondi zlasti primanjkuje sladkorja, petroleja in premoga. V privatnih stanovanjih, hotelih, restavracijah in kavarnah svetijo s svečami. Draginja je strašna. Zato vlada med delavskimi vrstami revolucionarno razpoloženje. Radi pomanjkanja kovanega denarja izdajajo banke bone, ki jih mnogi ponarejajo.

TRDNJAVA OSSOWIEC PADLA?

Kolin, 10. oktobra. Kakor poroča »Kölnische Zeitung« pravijo ruska poročila, da je car izdal povelje, da morajo ruske čete v treh dneh zopet osvojiti trdnjavo Ossowiec.

Trdnjavo Ossowiec oblegajo nemške čete. Če je gornje poročilo pravo, je Ossowiec že v nemških rokah.

KAKO SE JE VOZIL CAR NA BOJIŠČE.

Iz Kodanja se 8. t. m. poroča: Kam da je namenjen car, ki je zapustil pravkar popolnoma tiho Carsko Selo, ni bilo naznanjeno. Trdi se, da se je odpeljal v Kijev. Še predno se je odpeljal, so odposlali na bojišče več železniških voz svetih podob, ki jih razdele med vojake. Nikolaj II. ne ostane dolgo na bojišču.

POLJAKI V RUSKI ARMADI.

Iz Varšave se poroča: V tajnih shodih zastopnikov neodvisnih strank v Varšavi je poročal zastopnik Lublina, da so se poljski vojaki v ruski armadi že v strelski črti udali sovražniku. Rusko višje poveljstvo je zato zapovedalo, da mora stati za vsako strelsko črto poljskih vojakov rusko vojaštvo, ki naj z bajoneti pokolje poljske vojake, če bi se hoteli udati sovražniku. Vsled tega povelja je bilo poklanih več sto poljskih vojakov. Rusi so brez usmiljenja klali tudi lastne ranjence, da niso bili ujeti.

RUSIJA BREZ PREMOMA.

Odkar so dombrovaški premogokopi v nemških rokah, so ostali doneški premogokopi kot edini vir za pridobivanje premoga za celo Rusijo. Sedaj pa je, kakor poroča »Pester Lloyd«, ruska premogokopna industrija, ki se je že davno pred izbruhom vojske nahajala v kritičnem stanju, prišla v katastrofalen položaj. Odkar je bila izpeljana mobilizacija, se ne pridobiva skoro nič premoga, ker manjka delavnih moči in ker je tudi železniški promet zelo oviran. Večina tvornic je že morala ustaviti delo, ker ni premoga.

KUGA V ASTRAHANU.

»Novo Vreme« poroča, da je izbruhnila v Astrahanu kuga, kar so že dognale bakteriološke preiskave.

× × ×

SODELOVANJE NEMŠKE ARMADE PRI NAŠIH OPERACIJAH V GALICIJI.

Dunajski listi pišejo: Iz armadnega povelja našega vrhovnega poveljnika nadvojvode Friderika se vidi, da se je skupno z našimi četami bojeval tudi nemški šlezijski 6. domobranski armadni zbor. V povelju se glasi, da se omenjeni nemški armadni zbor že od začetka vojske bojuje skupno z našo armado. Nadvojvoda Friderik hvali junastvo nemških čet in jim izreka svojo zahvalo. Dosedaj je bilo razdeljenih med nemško-šlezijski armadni zbor že 600 železnih križcev in več avstrijskih odlikovanj.

Antwerpen padel! — Antwerpen gori na oseh štirih straneh. — Vsi nemški parniki v Antwerpnu uničeni. — Avstrijski težki topovi odločili padec Antwerpna. — Naskok na Ostende.

Uradno poročilo poroča, da je belgijska trdnjava Antwerpen padla:

Berolin, 10. oktobra. Veliki glavni stan poroča dne 9. t. m.: Več fortov notranje utrdbene črte Antwerpna je padlo. Mesto Antwerpen se od popoldneva dalje nahaja v nemških rokah. Poveljnik in posadka sta zapustila trdnjavsko ozemlje. Samo nekaj fortov je zasedenih še od sovražnika. To na našo posest Antwerpna nič ne vpliva.

ZADNI DNEVI ANTWERPNA. BOJI PRI OBLEGANJU ANTWERPNA.

Vsi nemški parniki v Antwerpnu uničeni. — Belgijski kralj hotel mesto Nemcem predati, a to Angleži preprečili.

Essen ob Ruhri, 10. oktobra. (Kor. urad.) »Rheinisch-Westfälische Ztg.« razširja s posebno izdajo tole poročilo:

Rotterdam, 9. oktobra. 32 nemških trgovskih ladij, med njimi Lloydov parnik »Gneisenau« in veliko drugih parnikov, kakor tudi nad 20 porenskih ladij so v antwerpenskem pristanišču na zahtevo Angležev razstrelili, ker Nizozemci niso dopustili, da bi bili smeli na teh parnikih prevažati begunce na Angleško. Kralj Albert je hotel včeraj pred obstreljevanjem mesto izročiti Nemcem, a so predajo preprečili Angleži.

London, 9. oktobra. (Čez Berolin. — K. u.) »Daily Express« brzojavlja iz Ostende: Belgijski v Antwerpnu se trdovratno upirajo, vendar so Nemci dobršen kos napredovali. Ogenj iz težkih topov v Antwerpnu je na prodirajočega sovražnika nekoliko učinkoval. — »Daily Chronicle« poroča iz Antwerpna: Odločilni vpliv imajo tu težki topovi. To je boj med Kruppom in živim človeškim materialom. Po dnevi in veččinoma tudi ponoči se smrtonosno obstreljevanje nadaljuje. Ako je vsled granat postala postojanka nevzdržna, prodro Nemci naprej. Če zadenejo na odpor sovražne infanterije in se morajo pomakniti nazaj, potem se granatni ogenj podvoji, dokler se Belgijci ne prisili, da se umaknejo. —

Oblasti z globoko resnostjo pričakujejo nadaljnega razvoja dogodkov. Nemci sedaj že lahko mesto dosežejo s topovi drugega največjega kalibra. Kljub temu, da je ministrstvo odpotovalo, so prebivalci ohranili mir in zagotavljajo, da se Nemcem nikdar ne posreči zavzeti Antwerpen.

London, 8. oktobra. (Čez Berolin. — Kor. urad.) »Daily Chronicle« poroča iz Antwerpna: Mesto je še vedno polno ljudi, ker so semkaj dospele množice beguncev iz ogroženih mest. Napenjajo se vse sile za ojačenje armade. Vojaški poveljnik je izdal oklice, v katerem poziva vse mlado moštvo, da se udeleži pri brambi mesta. Poziv pravi med drugim: Neobhodno potrebno je, da ojačimo našo armado. V imenu domovine se obračam na vse mlade moše med 18 in 30 letom. Domovina potrebuje vaše pomoči. Sledite pozivu in ne prepustite dežele na milost in nemilost osvajalcem!

London. Londonski listi poročajo o nemških naskokih na skrajne forte na jugu in jugovzhodu in o 30urnem artiljerijskem boju na reki Scheldi. Boj na Scheldi se je koncentriral na most pri kraju Schonaerde. Neka nemška infanterijska kolona je udrila v ponedeljek o polnoči v ta kraj in se je utrčila. Ob 6. uri zjutraj se je začelo obstreljevanje Berlaerelez-Termonde. Nemška infanterija je poizkušala pod kritjem strojnih pušk večkrat most zavzeti. Istočasno so poizkušali Nemci na pontonih prekoračiti reko Rupel v bližini Wälhema. Kljub velikim zgubam se jim je posrečilo topove tako daleč potisniti, da so lahko obstreljevali Contich in pota, ki peljejo v Antwerpen. Več prebivalcev Conticha in drugih vasi je prišlo na begu ob življenje. Nato so Nemci začeli prodirati na reki Nethi med Lierre in Duffel. Tukaj so se Belgijski, izpostavljeni ognju v nizkih obrambnih jarkih, umaknili. V torek ob 4. uri zjutraj so Nemci zavzeli pozicijo severno od reke Nethe. Zvečer se je videlo iz Antwerpna goreče vasi med Netho in Scheldo, ki so jih Belgijski sami zažgali, da imajo pristo polje za streljanje iz glavnih fortov.

London, 19. oktobra. (Kor. urad.) Belgijska dopisnika listov »Times« in »Daily-Telegraf« poročata, da so Nemci v torek prekoračili Scheldo. Močne čete so napravile prehod pri Schonaerde, slabši oddelki pa pri Termonde in Wettern. Bel-

gijske moči so bile preslabe, da bi preprečile Nemcem prehod pri Schonaerde, čeprav so strojne puške zadale nemškim četam, ki so delale most, večje izgube. Hud boj se je razvil popoldne, ko so dobili Belgijski pomoč, vendar pa je močna nemška infanterija kljub težkim izgubam dospela na nasprotni breg. Nato so Nemci spravili tja svojo artiljerijo. Dva prva topova so Belgijski razstrelili sredi mosta. Ena baterija pa je končno vendarle dosegla nasprotni breg in pričela obstreljevati belgijsko pozicijo vzhodno od Berlaere. Levi in vsa druga zverjad zoologškega vrta v Antwerpnu je bila pobita iz strahu, da ne bi med obstreljevanjem ušla.

Rotterdam, 10. oktobra. Begunci pripovedujejo, da je plavalo nad Antwerpnom šest nemških Zeppelinovih zrakoplovov. Kralj in kraljica sta se 8. t. m. še nahajala v Antwerpnu. Nad kraljevim gradom je še kraljevska zastava plapolala. Dve nemški diviziji sta prekoračili reko Nethe, čez katero so zgradili Nemci že sedmič most. Dne 9. t. m. zjutraj je pričela nemškemu ognju odgovarjati težka angleška artiljerija, ki je ojačila notranjo obrambno črto. V sredo zjutraj je prišel z belo zastavo nemški parlamentar, ki je zahteval, da naj se Antwerpen preda in ki je napovedal, da bodo Nemci obstreljevali mesto, če se ne uda. Ker se je odklonila predaja, je nemški poveljnik počakal nekaj časa, da so številni begunci mogli zapustiti mesto. Šele v pozni večerni uri se je pričelo obstreljevanje.

Napoči strašna noč.

Granate neprestano padajo v mesto. Nad Antwerpnom je vsled požarov celo noč žarelo nebo. Pripeljejo se nad mesto Zeppelinovi zrakoplovi, iz katerih mečejo Nemci bombe in petrolej na zaloge, petrolej prične goreti. Nemci neprestano bombardirajo. Ko se začne dan, se vali bel dim na več točkah nad nesrečnim mestom. Med drugimi poslonji je tudi poškodovana justična palača. Iz Bergna op Zooma so opazovali požare na štirih delih mesta.

ANTWERPEN GORI.

Kolin, 10. oktobra. (Kor. ur.) »Kölnische Zeitung« poroča 8. t. m. z nizozemske meje: Iz Bergna op Zooma se poroča o obstreljevanju Antwerpna: Antwerpen gori na vseh štirih straneh. Gori vojašnica sv. Jurija, zgorel je veliki lazaret; ranjenci so pobegnili; veliko jih pričakujejo ob nizozemski meji. Obstreljevanje je še vedno hudo. Danes se je lahko opazovalo, da je morala v nekem fortu umolkneti neka baterija. Položaj je nevzdržljiv.

Francoski poskus obiti nemško desno krilo končno izjalovljen. — Nova nemška armada pri Lille.

Velikanski boji na Francoskem med rekama Oise in Maas trajajo, ako pristemo boje ob Marni, ki so bili le predigra sedanji bitki, že cel mesec. To je največja, najdalgotrajnejša in najsilovitejša bitka, ki sta jo kdaj bila dva naroda med seboj.

Prvi mesec so bili boji za Francoze zelo neugodni. Viharno prodiranje nemških zahodnih čet proti Parizu je imelo za posledico beg francoske vlade iz Pariza v Bordeaux. V tem kritičnem položaju je znal francoski vrhovni poveljnik Joffre še enkrat zbrati vso vojaško moč Francije in jo voditi k orjaškemu odporu proti napredujočim nemškim četam. Prvi trenutek se je zdelo, da utegne ta ponovna francoska ofenziva s svojo presenetljivo odločnostjo imeti uspeha. Nemci so se umikali. Francozi so krepko pritiskali za njimi. Toda kmalu se je pokazalo, da je vodstvo nemške vojske le pritegnilo svoje čete v pozicije, ki so bile v ta namen skrbno izbrane. Od tega trenutka so stale nemške armade zopet kakor zid, ob katerem se razbijejo vsi napadi. Od tedaj traja bitka. Poizkusi Francozov, da bi obšli nemško desno krilo, so se izjalovili. Na skrajnem zahodu obsežne bojne črte je prišlo do najhujših in najbolj krvavih spopadov, ali vsak tak poizkus Francozov se je ponesrečil.

Priznati pa moramo, da kaže francoska armada kljub raznim porazom veliko vztrajnost. Poprej se je morda zdelo, da je francoski temperament slabši nasproti priznani nemški vztrajnosti, ko gre za dolgotrajno vojskovanje, ki zahteva veliko potrpežljivosti, sedaj pa je treba priznati, da se je francoski vojak v tej vojski že mnogo naučil in da je sedaj postal dober v napadanju in tudi vztrajan.

Ne more se še reči, kak bo izid bitke. Po dosedanjih vesteh, ki poročajo le delna premikanja v prilog Nemcem ali Francozom, kakor je samoobsebi umevno ob tako dolgi bojni črti in tako dolgotrajnih bojih, se niti domnevati ne more, kje bo padla odločitev in na kateri strani bo zmaga. Kajti na obeh straneh se delajo skrajni

Kopenhagen. »Berlingski Tidende« poroča iz Londona: Po poročilih iz Antwerpna bombardirata važne dele mesta dva Zeppelinova zrakoplova.

BELGIJSKI KRALJ IN KRALJICA POBEGNILA V SELZAEETE.

Iz Rotterdam se poroča, da sta pobegnili belgijski kralj in kraljica v avtomobilu iz Antwerpna. Peljala sta se čez Scheldo po vojaškem mostu in sta se prepeljala v Selzaete, ki leži med Antwerpnom in Ostendom. — »Vossische Zeitung« poroča iz Haaga: Zdravje belgijske kraljice je zelo slabo.

PREVOZ BEGUNCEV IZ ANTWERPNA.

Kodanj, 8. oktobra. (K. u.) »Berlingste Tidende« poroča iz Hansweerta: Vso noč so pluli potniški parniki, motorni čolni in izletne jachte v smeri proti Antwerpnu, da sprejmejo na krov trume beguncev, s katerimi so nizozemska obmejna mesta že prenapolnjena.

80.000 BEGUNCEV IZ ANTWERPNA NA NIZOZEMSKEM.

Berolin, 10. oktobra. »Rotterdam Courant« poroča, da znaša doslej skupno število beguncev iz Antwerpna, ki so došli na Nizozemsko, nad 80.000, med temi tri četrtine žena.

× × ×

POSLEDICE PADCA ANTWERPNA.

Christiania, 10. oktobra. (Kor. u.) Vojaški sotrudnik lista »Aftenposten«, ki je častnik generalnega štaba, izvaža: S padcem Antwerpna, ne bodo le Nemci lahko v severni Franciji razpolagali še z 200.000 vojaki, marveč tudi velikim številom težkih topov, kar mora vojsko dovesti do odločitve. Okoliščina, da so dobili zavezniki tudi iz Indije ojačenja, ni posebno tehtno, ker njih število še ni veliko in je še vprašanje, če so Indijci enakovredni evropskim vojakom. Joffresovo armado slabi, ker jo sestavljajo Francozi, Angleži, zamorci in Indijci, medtem ko nemško armado sestavljajo enakovredne sile. Če se sme reči, da se nagiba tehnika zmage na eno stran, se nagiba na nemško stran.

× × ×

PRED NASKOKOM NA OSTENDE.

Rotterdam, 9. oktobra. Kakor je razvidno iz angleških poročil, bodo arhiv belgijske vlade, ki se nahaja že nekaj dni v Ostende, prepeljali na Angleško, ker pričakujejo energičnih napadov nemških čet na Ostende.

× × ×

Francoski poskus obiti nemško desno krilo končno izjalovljen. — Nova nemška armada pri Lille.

napori, da se ohrani vsaka ped zemlje in da se sovražnik utrjuje in slabi. Vendar po celem mesecu neprestanih bojov, najhujših štrpcev, najsilnejšem napenjanju vseh telesnih in duševnih sil ne kaže nobena stran nikakega znaka onemoglosti.

Ves svet gleda s sočutjem na pozorišče tega groznega boja. Mi Avstrijci, kot zavezniki Nemcev, želimo seveda, da bi bila končna zmaga v teh bojih, katerih se udeležujejo deloma tudi naši vojaki, na nemški strani.

Zanimivo je, ako primerjamo število bojnikov v teh velikanskih bojih z velikostjo armad prejšnjih vojsk. Pri Lipskem je stalo 205.000 zaveznikov proti 190.000 Francozom v tridnevni bitki. V boju pri Rezonville — Vionville — Mars la Tour dne 16. avgusta 1870 se je bojevalo 120.000 Francozov proti 66.000 Nemcem. Pri Sedan je obkolilo 1. septembra istega leta 180.000 Nemcev francosko cesarsko armado 90.000 mož. Iz eno- do tridnevni bitk so nastale vsled vpliva novega orožja in radi tega izpremenjene taktike že v rusko-japonski vojski tedenske bitke. Pri Liaujangu je trajala bitka 12 dni, pri Schaho 10 dni, pri Mukdenu 18 dni. Bojna črta je bila pri Lipskem dolga 27 km, pri Mukdenu že 80 km. In sedaj si stoje nasproti armade med Arrasom in Verdunom v bojni črti, ki je okoli 250 km dolga. To odgovarja približno razdalji med Prago in Budimpešto. Seveda se v takih bojih porabi ogromno več municije, kot v prejšnjih časih. Tako na primer bi danes porabili municijo, ki je zadostovala za tridnevno bitko pri Lipskem, v nekaj urah.

× × ×

NEMŠKO DESNO KRILLO DOBIVA OJAČENJA. BOJNA ČRTA SE RAZVIJA DALJE PROTI SEVERO-ZAPADU.

Bordeaux, 9. oktobra. (Čez Kodanj. — Kor. ur.) Glasom semkaj dospelih poročil se je boj med zavezniki in Nemci še razširil proti severozapadu. Prodiranje zaveznikov čez Arras je bila

protipoteza proti prodiranju nemške črte Armentieres — Tourcoing. Včeraj so se vršili ljuti boji med nemškimi in francoskimi predstražami. Nove nemške čete prihajajo. Iz tega je sklepati, da Nemci v čim največjem obsegu ojačujejo svoje armade na severu Francije. Bombardiranje Antwerpna se je začelo. V London neprestano dospeva na tisoče belgijskih beguncev, večinoma brez vsakih sredstev in v najbednejšem stanju.

FRANCOSKI POIZKUS OBITI DESNO NEMSKO KRILO KONČNO IZJALOV-LJEN. — NOVA NEMSKA ARMADA PRI LILLE.

Frankobrod ob Meni, 10. oktobra. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Milana: Stotnik pri generalnem štabu Aldo Cabiatto izjavlja v »Perseveranci«, da je francoski poizkus, obiti nemško desno krilo, vsled pojave neke nove nemške armade pri Lille končno izjalovljen. Potem ko se zaveznikom kljub znatni, močnejši dvojni premoči ni posrečilo predreti nemške črte, bo tak poizkus v bodoče imel še manj uspeha, ker bodo imeli Nemci po padcu Antwerpna na razpolago nove čete, medtem ko ima Francoska že svoje zadnje rezerve v bojni črti.

NEMŠKI USPEHI PRI ARRASU.

Berlin, 10. oktobra. »Köln. Ztg.« poroča, da je nemška vojska ponovno zasedla postojanke pri Arrasu. Nemško vojsko vodita generala Kluck in Bülow.

STRAHOTE SEDANJE VOJSKE.

London, 10. oktobra. (Kor. urad.) Vojni dopisnik »Timesa« piše: Način boja v severni Franciji osobito močno občutijo francoske čete iz Afrike, ki, kakor sploh vsi Afrikanci domačini, težko umevajo strahote evropske vojske. Afrikanke čete so izgubile začetkom zelo veliko ljudi. Častnik nekega maroškega polka strelcev je izjavil, da je padlo v prvem boju polovica ljudi. Častnik je zelo občudoval vojaške vrline Nemcev. Povprečno je nemški ožen iz pušk na isti višini, na kateri stoji ožen zaveznikov. Padlo je primeroma več francoskih kakor nemških častnikov. Splošno se govori, da so izgubili Francozi zadnja dva meseca desetkrat toliko častnikov, kolikor so jih izgubili v maroških bojih.

PREDSEDNIK POINCARE HVALI FRANCOSKO ARMADO.

Bordeaux. Predsednik Poincare je poročal v ministrskem svetu o svojem obisku armade. Izjavil je, da so ga pogum, vztrajnost in razpoloženje francoskih in angleških čet v najvišji meri zadovoljile.

FRANCOSKA ARMADA SE POMNOŽI Z 200.000 REKRUTI.

Po statistiki francoskega vojnega ministrstva se je pomnožila francoska armada z 200.000 rekruti letnika 1915. Upajo, da bodo po štiri- do šesttedenski vaji rekruti med 15. in 30. oktobrom sposobni za boj.

NOVI TEŽKI TOPOVI FRANCOSKE ARMADE.

Francoski listi poročajo, da dobi francoska armada sredi tega meseca nove težke Creuzotove topove.

ZVEZA MED PARIZOM IN LONDONOM ZOPET VPOSTAVLJENA.

Kopenhagen. Železnična zveza med Parizom in Londonom je od 7. oktobra naprej zopet vpostavljena. Prvi vlak iz Pariza v Galais je vozil 6 ur.

ZAMORCI NA FRANCOSKEM BOJIŠČU.

Rim, 5. »Tribuna« piše neki laški poslanec, član skrajne levice, ki je ravnokar prišel iz Bordeauxa, o bitkah na Francoskem. Poslanec zelo hvali francoske in indijske čete in dostavlja: Nič manj niso občudovanja vredni črni vojaki iz Senegala. Ti so strašni in poveljniki francosko-angleške armade so že primorani pri njihovi uporabi obzirno postopati, ker so ti zamorci iz Senegala divji. Sovražniku ne prizaneso za nobeno ceno.

DOHOD INDIJCEV V MARSEILLE.

Indijske čete so došle v Marseille 28. septembra, dasi so jih že 16. septembra napovedali. Prepeljali so jih s 300 nevelikimi, starimi ladjami. Visoko računano jih je 30.000 mož. Vsi vojaki so oblečeni v kaki-uniformi in se od ostalih angleških vojakov le po turbanu razločujejo. Častniki nosijo turbane iz svile. Indijce vodijo indijski knezi Sikh, Beluckia in Gurkhab, ki stanujejo v nekem marseillskem hotelu prve vrste. Knezi so zelo bogati in baje sami plačujejo svoje vojake. Ko so došli Indijci v Marseille, so do 2. oktobra tabirili strogo ločeni na morskih bregovih. Zadnje dni so pa priredili izpred po mestu. Prebivalstvo jih je navdušeno pozdravljalo in jih obmetalo s cveticami.

NOV BEG IZ PARIZA.

Genf, 10. oktobra. Od ponedeljka dalje se je zopet pričel beg iz Pariza in sosednjih okrajev. V torek in sredo so dognali 4000 beguncev. Celo genfski francoski časopisi prinašajo značilna poročila, ki so čisto nasprotna od francoskih zmagoslavnih poročil.

PARIZ SE JE POBOLJŠAL?

Rim, 9. oktobra. Pariška pisma tukajšnjih listov poročajo, da je Pariz popolnoma izgubil svoj veseli značaj. »Kraj razposajenega greha« izgleda danes tako resno in strogo, da ga ni moč več spoznati. Moulin rouge je zapuščen, pri Maximu je nastanjen Rdeči križ. V tisoč varijetnih gledališč pojo subretke le še patriotične pesmi. Pariz je čez noč postal moraličen. Sploh nihče ne govori o vojski, vsi se izogibajo tej žalostni temi, ali bolest in bojazen se v duši Parizana zlivata v smrtno sovraštvo do Nemcev. Istočasno pa so se vzbudili vsi ideali Francije in ljudstvo hiti v trumah v notredamsko katedralo. Tako je najbolj bolno mesto Francije v znamenju nevarnosti nenadoma ozdravelo in misli le še na domovino in svojo zgodovinsko velikost.

KATOLIŠKA PROPAGANDA V FRANCJI.

Iz Genfa se poroča: Katoličani v Franciji pridobivajo vedno več moči. Poincareja so prosili, da naj se oficijelno udeleži bogoslužja. Viviani je vabilo odklonil in pripomnil, da je vsako veroizpovedanje dovoljeno, a da se intervencija svetnih funkcionarjev ne more zahtevati. Ministrski svet v Bordeauxu je sicer odgovoru pritril, a šele po burni razpravi in le z malo večino. Nadškof v Reimsu je izdal pastirsko pismo, ker vlada brezbožna pohlepnost po uživanju in sovraštvo do vere in ker se preganja krščanstvo. Naroden zločin in blaznost je, ker so pozvali v vojaško službo 20.000 duhovnikov. »Croix« roti Poincareja, da naj se vernim domoljubom pridruži, ker če tega ne stori, je Francija izgubljena.

× × ×

OBSTRELJEVANJE ZRAKOPLOVNE LOPE V DÜSSELDORFU.

Berlin. Iz mesta Essen poročajo: Angleškega letalca, ki je metal bombe, so oddale zagledali in obstreljevali s šrapneli in puškami. V bližini lope je padel tako, da so mislili, da je zadet. Nato je vržal bombo na streho lope, ki je zagorela. Nekdo mu je moral izdati, da je zrakoplov že tri dni v lopi.

NEMŠKI LETALCI NAD REIMSOM.

London, 10. oktobra. »Times« poroča iz Epernaya, da so nemški letalci bombardirali kolodvor v Reimsu. 19 oseb je bilo ubitih. Škoda je zelo velika. Prebivalstvo je zbežalo v vinske kleti.

FRANCOZI PRIČAKUJEJO, DA ZEPPELINOV ZRAKOPLOV NAPADEJO LONDON.

Francija svojih kapitalij ne smatra v Londonu dovolj varno naloženih, ker se boji, da ne bi Nemci s svojimi Zeppelinovimi zrakoplovi opustošili mesta. Finančni minister Ribot je zato odposlal 7. t. m. dva ministrska tajnika s tajno mislijo k španskemu poslanstvu v Pariz. Delegatoma je naročil, da naj se vse potrebno s španskim poslanstvom dogovorita, da lahko prevzame madridska Banka d'Espagne vloge in depozite francoske vlade.

× × ×

JUNAŠTVO PRINCA EITEL FRIDERIKA.

»Lokalanzeiger« objavlja iz nekega z bojišča došlega pisma: Včeraj me je doletela čast, da sem sledil povelju Eitel Friderika, ki je zaklical: »Prostovoljci naprej!« Francozi so nas podili iz neke vasi. Granata za granato je padala na vas. Kar se poroča, da se v vasi nahaja veliko ranjencev. Princ je le z nekaterimi možmi udri v obstreljevano vas in je sam pomagal nositi ranjence. Zagledam hišo, kjer se nahaja omarica naše vojne pošte; 22 poštnih vreč leži še tu. Trikrat vderemo v vas in odnesemo vse; prvi so ranjenci, pošta jim sledi. Danes smo zagnali z bajoneti Francoze iz njihovih postojank.

× × ×

ANGLEŽI O RAZŠIRNOSTI NEMŠKIH OPERACIJ.

London, 10. oktobra. (Kor. urad.) »Morningpost« piše: Najvažnejše dejstvo, ki je je vojska pokazala, je strašna moč Nemčije, ki ji omogočuje, da je izgnala Ruse iz Vzhodne Pruske in da jim nastopa nasproti od Vzhodnega morja do Karpatov; nadalje je pogazila Belgijo, gonila zvezne armade do Marna in da je po umikanju k Aisni obdržala to črto, razširila celo svoje desno krilo, pripravila obleganje Antwerpna in napadala to mesto. V drugem uvodniku piše list: Konca še ni.

Kdor misli in računa na to, da bo odpor Nemčije kmalu strl, ne pozna temeljito položaja. Nemčija razpolaga še z zelo velikimi silami in z izrednimi pripomočki. Zelo močna je tudi v notranji državi. Ni nobenega znamenja

Srbiji se slabo godi.

NADALJNI BOJI V SRBIJI. Najnovejše težke izgube Srbov. — Nečloveško postopanje Srbov. — Srbski vojaki proti svojim častnikom.

Kakor od meje poroča »Neue Freie Presse«, trajajo boji v notranjosti Srbije jugovzhodno od Krupnja z veliko silo dalje. Kljub neutaljivi hrabrosti srbskih čet, ki poskušajo osvojiti naše v vojaškem oziru zelo ugodne postojanke, se jim to še do sedaj ni posrečilo. Ponovne srbske naskoke so naše čete krvavo odbile. V bojih, ki so se zadnje dni obnovili, so zadobili Srbi težke izgube na častnikih in moštvu in so izgubili mnogoštevilne ujetnike kakor tudi vojni material. Izjave srbskih ujetnikov se glase za srbsko armado zelo neugodno in iz tega se mora sklepati na začetno demoralizacijo čet. Srbi se izkazujejo tudi v sedanjih bojih kot nebrzdani nasprotniki, katerih nečloveško postopanje in grozovitosti so brezprimerne. V zadnjih dnevih je nastopilo slabo vreme. Vlada precejšen mrz. Zdravstveno stanje in razpoloženje naših čet je neprenehoma dobro.

Kakor se nam poroča, so v zmagovitih bojih za Krupanj sodelovale tudi slovenske čete.

K temu poročilu »Neue Freie Presse« še pristavljamo: Kako razpoloženje vlada v srbski armadi, priča naslednji resničen prizor: Ko so naši vjeli večji oddelek srbskih vojakov in razorožili srbske vojake in častnike, so srbski vojaki planili na svoje častnike in jih neusmiljeno pretepli.

PORAZ DVEH ČRNOGORSKIH BRIGAD.

O zadnjih bojih s Črnogorci se poroča: Šlo je za dve črnogorski elitni brigadi, ki sta jim poveljevala generala Rajević in Vukotić. Vpadli sta v Bosno v smeri proti Foči in se v strateško ugodni postojanki utrdili. Dokler se niso zbrale dovolj močne avstrijske sile, so Črnogorci plenili po vaseh. Končno je uspešno obstreljevanje naše artiljerije prisililo sovražnika, da je poglagoma zapuščal svoje postojanke. V bojih s pehoto, ki so sledili, so bili vrženi Črnogorci po tisti poti, po kateri so prišli. V večdnevih bojih so izgubili Črnogorci veliko ljudi in ko so bili končno napadeni v krilu, se je razvilo njih umikanje v paniko. Naši so jim vzeli ves tren in kar so oropali v Bosni. Črnogorci so na najstrašnejši način mučili neko pod vodstvom praporščaka ujeto našo poizvedovalno stražo.

ALBANSKI VSTAŠI VPADLI V NOVO SRBIJO.

Iz Carigrada se poroča: Med albanskim prebivalstvom Nove Srbije je izbruhnila revolucija. Vstaši so ustanovili tri divizije, katerim poveljuje Iza Boljetinac. Nova armada šteje 18.000 mož. Pri Kočani je trčila ena divizija na srbsko armado, vstaši so osvojili mesto. Vjetih je bilo veliko Srbov in so jim vzeli Albanci tudi veliko topov. Albanska armada se je združila s četami bolgarskega četaša Petkova. Združene armade so korakale pred Bitolj.

ISSA BOLJETINAC PRED SKOP-LJEM. — BOLGARSKI ČETAŠI PRED BITOLJEM.

Sofija. »Utro« poroča, da je prišel Issa Boljetinac s svojimi četami pred Skoplje. Boljetinac je poslal parlamentarja in zahteval od vojaškega mestnega poveljnika, naj mu izroči mesto. Bolgarski vodja četašev Petkov je ravno tako pred Bitoljem zahteval, da se mesto uda.

ESSAD PAŠA KORAKA PROTI SKADRU.

Milan. »Stampa« poroča iz Drača: Essad naša oddide jutri s 4000 možmi proti Skadru, da ga zasede. Med njim in knezom Miriditov Bib Dodom se vrše mirovna pogajanja.

NEMIRI V MAKEDONIJI.

Carigrad. »Tanin« opisuje položaj v Makedoniji. Bande razvijajo živahno delovanje. Nezadovoljni Makedonci, ki se čutijo tlačene, se zbirajo v bandah in napadajo zlasti železnice. Razbili so že tri mostove na železnici Solun—Bitolj; eden je dolg 1000 metrov in se ne dá v dveh mesecih popraviti. Bande napadajo grške in srbske oddelke iz zasede. Srbija je postavila proti Avstriji zadnjega moža v boj. Albanci udirajo zato nemoteno na srbsko zemljo in napadajo srbske oddelke, ki imajo velike izgube. Položaj v Bitolju je

in tudi nobene verjetnosti za kako notranjo politično cepljenje, kar nekateri ljudje tako radi prerokujejo. Boj je dosegel šele prvi štadij. Neposreden uspeh na zahodu je še dvomljiv.

zelo slab. Mesto, ki je imelo preje 100.000 prebivalcev, jih ima sedaj komaj 20.000.

VAŽNI MOSTOVI V SRBIJI OHRA-NJENI?

Sofija. Srbski korespondenčni urad poroča: Vestj v inozemstvu, da so turške bande razdrle tri mostove med Ostrovo, Vladovo in Gevgelijem, so popolnoma napačne in neutemeljene.

BOLGARI SE PRITOŽUJEJO OČEZ SRBE IN GRKE.

Sofija. »Agence Telegr. Bulgare« poroča: Vesti iz srbske in grške Makedonije so čimdalje vznemirljivejše. Bolgarsko prebivalstvo trpi po informacijah, ki prihajajo, pravo mučenje vsled srbske in grške nasilnosti.

Tudi Turkom se ne godi boljše. Zato je izročil turški generalni konzul v Solunu guvernerju Sufuli ekspozice, v katerem mu razklada nasilja Grkov proti Turkom v okrajih Drama, Serres in drugih krajih. Javno mnenje se vedno bolj razburja. Bolgari ne razumejo, da se njihovi bratje ravno v času, ko jim Srbi in Grki prijateljstvo zatrjujejo, naravnost uničujejo.

PLAČILO BOLGARIJE, KO SE MIR SKLENE.

»Balkanska Tribuna«, glasilo bolgarske vlade, objavlja uvodnik, ki se peča s sedanjim ugodnim položajem Bolgarije. Izvaja, da dobi Bolgarija, ko se bo sklepal mir, kar ji gre, ne da potegne orožje in ne da bi ljudi in denar žrtvovala. Nes pametno kričanje in rožljanje s sabljo posameznih krogov je popolnoma nepotrebno.

Kaj pa Italija?

IMENOVANJE NOVEGA VOJNEGA LAŠKEGA MINISTRA.

Rim. »Giornale d'Italia« poroča: Ministrski predsednik Salandra bo izbral novega vojnega ministra takoj. Izbral bo nekega generala, ki je izveden v vseh upravnih vprašanjih armade in ki je v zvezi z možmi, ki vodijo upravo.

ITALIJANSKI MINISTRSKI SVET SKLICAN K NUJNI SEJI.

Rim, 9. oktobra. Za včeraj je bil nujnim potom sklican ministrski svet, ki se ga je imel po dolgi bolezni udeležiti prvič zopet zunanji minister Di San Giuliano. Nujno sklicanje ministrskega sveta je baje v zvezi z odstopom vojnega podtajnika generala Tassoni.

CAMBON V RIMU.

Rim, 9. oktobra. Na francoskem veleposlaništvu in v raznih političnih krogih zatrjujejo, da se Julij Cambon, bivši francoski veleposlanik v Berlinu, nahaja v uradnih poslih v Rimu. Včeraj je Cambon sprejel italijanskega državnega poslanca Luzzattija, danes pa mnogo Francozov, predvsem uradnike francoskega veleposlaništva.

KDO BO NASLEDNIK GENERALA TASSONI?

Rim, 9. oktobra. V tukajšnjih vojaških krogih imenujejo kot verjetna naslednika generala Tassonija v državnem podtajništvu vojnega ministrstva: generala Alfieri-ja, sedanjega ravnatelja personalnega oddelka vojnega ministrstva, katero mesto je tudi Tassoni zavzemal, predno je postal državni podtajnik, in pa generala Pavla Morrone, načelnika intendance generalnega štaba v vojnem ministrstvu.

GENERAL AMEGLIO POZVAN V ITALIJO?

Palermo, 9. oktobra. »Giornale di Sicilia« poroča, baje iz dobrega vira, da je ministrstvo brzojavno odpoklicalo generala Ameaglio iz Afrike.

Boj za kolonije se bo odločil na suhem.

London. »Morning Post« piše, da se bo boj za nemške kolonije odločil na suhem. List piše: Vse spremembe v kolonijah so odvisne od boja v Evropi in sicer od vojske na suhem in ne na morju. Zavezniki obvladajo morje in so v stanju vse nemške kolonije zasedati, ampak trajno zasedenje teh kolonij je odvisno od zmage zaveznikov na evropskem kontinentu. Kajti brez te zmage ne more biti Nemčija prisiljena sprejeti mirovne pogoje zaveznikov. Osoda kolonij se ne more prej odločiti, dokler angleško brodovje nemškega ne premaga.

Japonci zasedli otok Jap.

London. Reuterjev urad poroča iz Pekinga: Japonci so zasedli otok Jap. (Jap je eden izmed Karolinskih otokov.)

Aretacije na Koreji.

Na Koreji so aretirali Japonci veliko Koreancev in jih odpeljali na Japonsko.

Car izdal proklamacijo na Armence.

Carigrad. »Tanin« konstatira, da je proklamacija carja na Armence, ki govori o zarji svobode za Armence, naredila na Turčijo, ki strogo nevtralnost drži, slab vtis. Turki ne pripisujejo tej proklamaciji nobenega pomena in ne bo naredila na Armence nobenega vtisa. Armenci bodo ostali Turkom zvesti. Pač pa bo napočila nova zarja svobode za narode, ki jih Rusija tlačí.

Kurdi napadli Ruse v Mavali.

Carigrad, 10. oktobra. (Kor. urad.) Tasvir-i-Efkiair poroča, da je napadel glavni Kurdov Bak Nemiro rusko okupacijsko armado v Mavali (Urmia ozemlje). Ubiti so bili trije ruski častniki in veliko ruskih vojakov, ostali so zbežali. Kurdi so zasledovali Ruse in so pridrli dve uri daleč do mesta Urmia. Rusi so odposlali ojačenja z artiljerijo, a so se umaknili, ko so se prepirali, da so zasedli Kurdi točko, ki nadvlada okolico. Pripravljeni moramo biti na izredne dogodke. Prosluli voditelj Kurdov Seid Taha, ki je povzročil nemire ob turško perzijski meji, se je podvrget turškemu konzulatu v Tabrisu.

Boji med Rusi in Kurdi.

Carigrad. Listi poročajo o novih bojih med Rusi in Kurdi pri Targevaru. Okolice Urmia je polna Kurdov, ki beže.

Prostovoljci v Klavčavu.

Dunaj, 9. oktobra. »Deutsche Post u. Afrika-Korrespondenz« poroča, da se je posadka v Klavčavu znatno pomnožila z nemškimi vojaškimi obvezanci iz cele vzhodne Azije. Nemci, ki niso vojaški obvezanci, pa bodo tvorili meščansko stražo. Na prvi poziv se je oglasilo že sto prostovoljcev.

Turško-ruski spor poostren.

Iz Kodanja se poroča, da so se razmere med Turčijo in Rusijo zopet poostrele. Turki so kratkoma odklonili zahtevo trojnega sporazuma in posebno zahtevo ruskega poslanika, da naj bi odprli Dardanele. Osojbe peterburške brzojavne agencije je zapustilo Carigrad. Razburjenje v Carigradu je vedno hujše, ker je stavilo rusko poslanstvo nove zahteve, ki jih je Turčija odklonila.

Nori Manuel.

Po v Berlin došli poročili v okolici bivšega portugalskega kralja živahno delujejo. Pri njemu se nahaja veliko njegovih portugalskih pristašev, angleški častniki in uradniki. Z angleškim denarjem se pripravlja na Portugalskem gibanje, da bi se Portugalska pridružila Franciji in Angliji. Portugalske čete naj bi se prepelele na francosko bojišče. Bivši kralj Manuel hoče prevzeti njih poveljstvo in se ovenčan s slavo vrniti kot kralj na Portugalsko. Portugalska naj bi v plačilo dobila del nemških kolonij.

Razna poročila.

NADVOJVODINJA CITA OBISKUJE RANJENCE.

Dunaj. Včeraj je obiskala bolnišnico v Rotundi nadvojvodinja Cita. Mudila se je eno uro in govorila z ranjenci. Ranjenci so bili visokega obiska zelo veseli.

VELIK POŽAR V DEBRECINU.

Debrecin. Elizabetin mlín z žitom in zalogami vred je pogorel. Škoda znaša več sto tisoč kron. En gasilec se je smrtno poonesrečil.

POGREB JUNAKA.

Dunaj. Dne 9. oktobra so pokopali poveljnika 41. infanterijskega polka, podpolkovnika Meyerhofferja, ki je padel na bojišču. Pogreba se je udeležil nadvojvoda Eugen in več častnikov generalnega štaba.

Po sklepu lista.

Rumunski kralj umrl.

Bukarešt, 10. oktobra. Kralj Karol je danes zjutraj umrl.

Tudi Portugalska napove vojsko.

Kolin. »Kölnische Zeitung« poroča, da je vsak hip pričakovati napoved vojske Nemčiji od strani Portugalske.

Dnevne novice.

+ Darila za naše vojake v vojni. Darovana oblačila, branila proti mrazu (jopiči, snežne oglavnice, rokavice, volnene nogavice, zaplestniki, golenke, krpe za noge, dokolenice, opasnice itd.) in perilo, ki se oddajo pri tukašnjem nabiralšču za darila v naravnih (c. kr. deželno predsedništvo, Simon Gregorčičeva ulica št. 20, prtljaje, desno), razdaja navedeno nabiralšču neposredno poveljstvom nadomestnih formacij na Kranjskem se dopolnjujejočih vojaških krdel in c. in kr. poveljstvu dopolnitvenega okraja, oziroma c. kr. poveljstvu domobranskega dopolnitvenega okraja ter c. kr. poveljstvu črnovojne okraja Ljubljana, da jih porazdelijo med vojake, ki jih porazdelijo med vojake, ki od tu odki gredo od tu v vojno. Darovalci daril imajo torej zagotovilo, da pridejo darila vojakom domačih vojaških krdel v prid. Poleg tega pa se seveda točno ozira na posebna namenila za gotova domača vojaška krdel.

»Slovenec« jutri zjutraj ne izide.

— Vojna posojilnica. Ker so v načelstvo vojne posojilnice določeni le zastopniki industrije, obrti in trgovine, se je obrnila c. kr. kmetijska družba za Kranjsko do ministrskega predstava in do poljedelskega ministrstva, naj izposluje, da se vpokličejo v načelstvo vojne posojilnice tudi zastopniki poljedelstva.

+ Izpušeni duhovniki. Iz zaporov graškega vojaškega sodišča je bil izpuščen g. Friderik Volčič, župnik v Breznu; iz zaporov ljubljanskega sodišča g. župnik Matijčič.

— Šaržne šole akademičnih prostovoljcev. Na dunajskem vseučilišču (I. okraj) se je ustanovilo akademično prijavilišče in poizvedovališče, ki je prevzelo nalogo, da posreduje med vojaškimi oblastmi in prostovoljci, ki se prijavijo za prostovoljni vstop k skupni vojski ali k domobranstvu. Vojna uprava se je namreč odločila, da na Dunaju, v Gradcu, v Pragi in v Inomostu ustanovi šaržne šole akademičnih prostovoljcev, kjer bi v kratkem času izvežbala primerno število šarž. V to šolo se sprejemajo: 17 do 20 let stari prostovoljci; črnovojniki, ki doslej niso poklicani v aktivno službo (nepotrjeni); avstroogrski državljani, ki niso več podvrženi črni vojski pa za dobo vojske žele vstopiti; inozemci, ki bi pri sprejemu v državljanstvo bili uvrščeni v nadomestno rezervno domobranstva. Vsi ti morajo imeti pravico do enoletnega prostovoljstva. Šola se ustanovi le za pešce, lovce in tehnične oddelke, vsi drugi se izvežbajo pri svojih oddelkih. O prošnjah odločajo dopolnitvena okrajna poveljstva, ki tudi asentujejo prošnje. Prošnje s prilogami se shranijo pri pristojnem dopolnitvenem okrajnem poveljstvu.

— Poveljnik je postal neke kompanije g. prof. Maks Sever, ki se je že ves čas hrabro bojeval na srbskem bojišču, kakor piše sam svoji g. soprogi. Bil je že v najhujšem ognju, vendar še doslej ni dobil nikakve poškodbe. Po njegovem predzadnjem pismu je posneti, da je bil pri zavzetju nekega visokega hriba v Srbiji, kojega sedaj drži pred srbskimi napadi. Stanujeta skupaj z bivšim novomeškim avskulantom Barletom v neki kolibi narejeni iz flovice in kolja. Pred kratkim je zopet poslal dopisnico domov, v kateri javlja, da ga je napadla nekoliko disenterija. Upamo pa, da kmalu okreva in da ga Bog ohrani vsega hudega.

— V seznamu izgub šteje 21 so zabeleženi naslednji častniki: Podpolkovnik 17. pešpolka Karel Breindl (ranjen); Česany Albert, poročnik 17. pešpolka (ranjen); Eisenroff Alfons, nadporočnik 17. pešpolka (ranjen); Viljem Franke, nadporočnik v rez. pri 27. pešpolku (ranjen); dr. Jožef Freitag, kadet 17. pešpolka (ranjen); Gebauer Karol, rez. poročnik 17. pešpolka (ranjen); J. Gruber, rez. kadet 17. pešpolka (ranjen); Anton Hoffmann, rez. poročnik 17. pešpolka (ranjen); Izidor Hrašovec, podpolkovnik 17. pešpolka (mrtev); Franc Kaiser, rez. poročnik 78. pešpolka (ranjen); Kleinoscheg Ju-

rij, stotnik 78. pešpolka (mrtev); druga. privatna poročila zopet trdijo, da je stotnik Kleinoscheg v srbskem vjetništvu. Stotnik 17. pešpolka Tomaž Kliman (ranjen); Josip Kukla, rez. kadet 21. pešpolka (ranjen); rez. kadet 17. pešpolka Peter Mlisnitzer (mrtev); stotnik 17. pešpolka Hugon Nechansky (mrtev); praporščak 17. pp. Ervin Ortwein pl. Molitor (mrtev); praporščak 17. pešpolka Iv. Polz (mrtev); stotnik 17. pešpolka Artur Schmid (mrtev); major 17. pešpolka Vincenc Streinbrecher (mrtev); poročnik 17. pešpolka Alfred Steinplatz (mrtev); rezervni poročnik 17. pešpolka Norbert Süstauer (mrtev); stotnik 17. pešpolka Hugon Tisch in Samo Vošnjak (mrta). Izkaz o moštvi sledi.

Molitvenik za vojake pod naslovom »Slovenskim fantom za slovo na pot v cesarsko službo«. Spisal Jernej Hafner, kaplan. Starši, skrbite, da dobé Vaši sinovi, ki so odšli v vojno službo, ta molitvenik. Dajte jim ta molitvenik in dali jim bote najboljšega spremljevalca, ki jim bo poklical v spomin Vaše zlate nauke in jih varoval, da ne zaidejo v tujini na napačno pota, pa tudi tolažil jih bo in jim pomagal, da bodo vdano in zaslužno vztrajali v mnogih naporih in nevarnostih vojaškega življenja. Cena obširnemu molitveniku je nizka; znaša samo 1 K 20 vin. za izvod vezan v platno; 2 K 20 vin. vezan v šagrin in 3 K 20 vin. v najfinjšo vezavo. Oblika je zelo priročna.

— Plemenit vojak 27. pešpolka. Infanterist pešpolka št. 27., Karol Novak je vsled ran na severnem bojišču dobljenih na Dunaju umrl. Njegova zadnja želja je bila, naj se njegova zapuščina odda »Rdečemu križu«. Te dni je dobil Rdeči križ denarnico z vsebino 18 kron 20 vin., uro z verižico je pa poslal domačim kot drag spomin na plemenitega vojaka.

— Poročil se je 19. m. m. g. Anton Beltram odlični član več naših organizacij v Mirnem pri Gorici z gospodino Francico Lavrenčič članico M. D. in Bogomile iz Vrhpolja. Bilo srečno!

— Na severnem bojišču pri Grodeku je padel c. in kr. nadporočnik Ferdinand Praprotnik, star 30 let.

— Žrebanje avstrijske razredne loterije. 10.000 K je zadela št. 8056, 5000 kron pa šteje 96.058.

— Umrl je dne 5. t. m. v Mali Rupi pri Kranju tesarski mojster Anton Beton, star 71 let. Rajnik se je kot dragonec udeležil leta 1866. bitke pri Kraljevem Gradcu.

— Na južnem bojišču je bil začetkom septembra težko ranjen znani inženir A. Štebč, zastopnik tvrdke Siemens-Schuckert za Bosno in Hercegovino, in sicer na pljučih. Sedaj leži ranjen v bolnišnici v Sarajevu in je moral te dni prestati težko operacijo. Upanje je, da kmalu okreva.

— Smrtna kosa. V Badnu pri Dunaju je nenadoma umrla dne 9. oktobra žena bivšega poveljnika naše mornarice, admiral Montecuccolija, grofica Montecuccolij-rojena Suttner.

— Padli in ranjeni Novomeščani. V bojih na severu so po dosedanjih poročilih padli stotnik Kobé, Engelbert Ilvar, nadpaznik Kalan in paznik Kren; ranjen pa je poročnik Jazbec Marijan. Glede padlih je poročilo zanesljivo o Kobetu in Ilvarju; o drugih še ni nič gotovega, ker se lahko nahajajo tudi v vojnem vjetništvu. Strokovni učitelj na Grmu Malešek je bil kot rezervni poročnik na severnem bojišču lahko ranjen, a se je že vrnil k svoji četi.

— Južna železnica znižala vožnje listke za domače obiskovalce ranjencev. Južna železnica kakor več drugih privatnih železnic je znižala ceno vožnjih listkov za domače obiskovalce ranjencev za polovico. Pravico do te cene imajo starši, žena, bratje in sestre ranjencev. Velja pa ta listek samo za tiste, ki se peljejo čez 50 km daleč.

— Kolera v Avstriji. Sanitetni oddelek vojnega ministrstva poroča: Dognali so se dne 9. oktobra sledeči slučaji kolere: 4 na Dunaju, 1 v Brnu, 1 v okraju Auspitz na Moravskem, 1 v Wolfsbergu na Koroškem, 1 v Hohenems na Vorarlberškem in v Tišinu v Šleziji.

— Genjenim naročnikom v Pulju. Na razne reklamacije iz Pulja odgovarjamo, da se list redno vsak dan odpošilja z brzovlakom v skupnem zavitu in torej vzroka neredu ni iskati pri listovi ekspediciji.

— Popravek. V včerajšnji osmrtnici Josipa Rant bi se moralo pravilno glasil: Zalužič rodin Rant-Tomišič in ne Tomič.

Ljubljanske novice.

Iz srebrno poroko praznuje jutri, v nedeljo 11. t. m. vrli naš somišljenik gospod Ivan Jakopič na Brezjah. Gos-

pod Jakopič je bil med prvimi, ki so se ko je dr. Krek l. 1894. ustanovil slovensko kršč. soc. delavsko organizacijo, udeležili praktično organizacije slov. kršč. soc. delavstva. Bil je odbornik in več časa tudi predsednik »Slovenskega katoliškega delavskega društva«, urejeval je tudi več let slov. kršč. socialni list »Glasnik«. Njegova gospa soproga je tudi zelo delavna odbornica naših organizacij. Vrlima našima somišljenikoma podeli Bog še mnogo srečnih in veselih let.

Iz Izpremembe v poveljstvu ljubljanske garnizije. Podpolkovnik Moric Molisch 97. pešpolka je prevzel štacijsko poveljstvo v Ljubljani. Krajni poveljnik podpolkovnik vitez pl. Bilinski je odpotoval na bojišče; krajno poveljstvo je prevzel podpolkovnik Viktor pl. Putti.

Iz Razširjenja ljubljanskega državnega kolodvora v Šiški. Ustreza opeptovanim prošnjam in resnični potrebi potujočega občinstva se je c. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu vendarle odločilo, da odpomore z zgradbo prizidka k dosedanemu kolovorskemu poslopu, ki se je ravnokar pričelo. Zgradba je poverjena Kranjski Stavbinski družbi. Te dni so podrli par močnih stopenj in prestavili Franco-tovo celico tobačne trafike, da so mogli pričeti z izkopavanjem temelja. Prizidali bodo šest metrov dolg zid, ki bo imel širjavo 15,30 metrov. Celotna stavba starega in novega kolodvora bo potemtakem dolga 33 metrov. V novem poslopu bodo prostori za štacijsko blagajno in izpredvidniško šolsko sobo. Vrhutega bodo napravljena štiri stranišča in pisoir ter garderoba. Poleg starega lodvorskega poslopa se napravi prostoren peron v dolžini 27 metrov. Troški razširjenja so proračunjeni na okroglih 15.000 K. Ako bo jesensko vreme dopuščalo, utegnejo biti novi prostori gotovi še letos.

Iz Na južnem bojišču je padel c. kr. okrajni sodnik g. dr. Jos. Pompe, črnovojniški poročnik, star 40 let. Bojeval se je na Romanji planini ter bil težko ranjen. Pokojnik je bil splošno spoštovan in priljubljen vsled svoje vestnosti v službi in ljubeznivosti. Zapuščila vdova in štiri otroke. Pred dnevi je, sluteč bližnjo smrt, pisal svoji soprogi naj 9. t. m. zjutraj moli zanj, ker sluti, da se ta dan nekaj žnjim zgodi. V jutranjih urah 9. t. m. je podlegel ranam. Blag spomin blagemu možu!

Iz Dva ranjenca umrla. Umrla sta v Ljubljani: 25 let stari infanterist pešpolka št. 68. Franc Gamloš iz Szelle, okraj Budimpešta in Teodor Knigge, prostak pešpolka št. 73.

Iz Obisk bolnikov v deželni bolnici je odšel dovoljen samo trikrat na teden in sicer v sredo, soboto in nedeljo od 12. do 3. ure popoldne.

Iz Častnik, ki je dne 8. oktobra v garnizijski bolnišnici razkazal topniško kroglo (Artilleriegeschoss) se pozivlje, da se takoj javi pri vojaškem krajnem poveljstvu v Ljubljani.

Iz Nezgoda v tovarni. Predvčerajšnjem je v Pollackovi tovarni zgrabil stroj čevljarja I. Hwatala za levo roko ter mu jo v zapestju tako pretrl, da bo dlje časa delanezmožen. Zdravnik mu je dal takoj potrebno pomoč ter odredil, da ostane v domači oskrbi.

Iz Policijske kronike. Panj je bil ukraden posestniku Ivanu Babniku v Dravljah. — V Vipavi je ukradel ljubljaneč ključavničar Ivan Celar kolo. Tatu so zaprli.

Pogrešani vojaki.

Dr. Herman Molé, poročnik v rezervi c. in kr. pešpolka št. 10. 5. stotnjaja; bil je beje ujet dne 2. septembra t. l. na Ruskem Poljskem od Rusov. Prosi se, komur bi bilo kaj več znanega o sedanjem njegovem bivališču, naj blagovolito naznani njegovemu očetu Mihaelu Molé, c. kr. domb. evid. nadoficijalu v pokoju v Kandiji pri Novem mestu, Dolenjsko.

Marija Krulc, žena obratovodje v Rušah pri Mariboru, prosi vse one, ki bi znali dati pojasnilo, kje je sedaj njen mož Rudolf Krulc, četovodja, 17. pešpolk, 3. Marschkompagnie, naj ji to naznani.

Pogreša se poddesetnik pri c. kr. domobranskem pešpolku št. 27. 1. kompanije, 1. bataljon, Viktor Rozman, ki je bil glasom verodostojnih obvestil dne 26. avgusta ranjen na severnem bojišču severno od Lvova. Pojasnila na naslov: Matej Rozman, posestnik, št. Vid nad Ljubljano.

Pogreša se vojak 27. domobranskega pešpolka, 16. stotnja, Alojzij Gostiša, doma iz Gornjega Logatca, star 26 let, ki je odšel iz Ljubljane dne 15. avgusta na severno bojišče. Kdor bi izmed tovarišev kaj vedel o njem, naj blagovolito sporoči njegovemu bratu Francu Gostiši, c. kr. davčni oficijal, Vrhovčeva ulica št. 1 v Ljubljani.

Pogreša se enoletni prostovoljec g. Stank Svetina, sin g. notarja Svetine v Piberku.

Pogreša se Ivan Ložar, korporal 1. stotnije 17. pešpolka. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči krojaškemu mojstru Jerneju Ložarju v Ljubljani.

NA GORENJSKIH ŽELEZNICAH.

Prememba voznega reda osebnih viakov na lokalni železnici Kranj—Tržič. S 4. oktobrom t. l. se je obnovil na progi Kranj—Tržič od 1. septembra

t. l. veljavni vozni red. Tedaj vozita iz Kranja v Tržič vlaka št. 2553, 2559; odhod iz Kranja ob 7. uri 10 minut dopoldne, 7. uri 40 minut zvečer, prihod v Tržič ob 7. uri 57 minut dopoldne in 8. uri 27 minut zvečer, in iz Tržiča v Kranj vlaka št. 2552, 2558, odhod iz Kranja ob 5. uri 56 minut zjutraj, 6. uri 20 minut zvečer, prihod v Kranj ob 6. uri 38 minut zjutraj, 7. uri 02 minuti zvečer.

— **Prememba v prometu osebnih vlakov na progi Kranj—Tržič.** Od 1. oktobra naprej se opustita na progi Kranj—Tržič sedaj vozeča večerna vlaka št. 2558, odhod iz Tržiča ob 6. uri 20 minut zvečer, prihod v Kranj ob 7. uri 02 minuti zvečer in št. 2559, odhod iz Kranja ob 7. uri 40 minut zvečer, prihod v Tržič ob 8. uri 27 minut zvečer. Na mesto teh se pa uvedeta od gori imenovanega časa naprej vlaka št. 2554, odhod iz Tržiča ob 9. uri 05 minut dopoldne, prihod v Kranj ob 9. uri 48 minut dopoldne in št. 2555, odhod iz Kranja ob 12. uri 36 minut popoldne, prihod v Tržič ob 1. uri 24 minut popoldne. — Z uvedbo teh dveh vlakov se je zboljšala zveza vlakov na progi Tržič—Ljubljana in nazaj.

Globoko potrtega srca naznanjamo vsem svojim sorodnikom, prijateljem in znanem tužno vest, da je naš preljubi oče, soproj in stari oče, gospod

Matija Švigelj,

posestnik in trgovec z lesom v Borovnici

v 81. letu svoje starosti po dolgi in mučni bolezni previden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši v ponedeljek, 12. oktobra ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti v Borovnici št. 88 na ondotno pokopališče.

Prosimo tihega sožalja.

V Borovnici, dne 10. oktobra 1914.

Jera Švigelj roj. Kos, soproga. — Franc Švigelj, posestnik in trgovec na Bregu s soprogo Franjo, dr. Anton Švigelj, odvetnik v Ljubljani s soprogo Mašo, Jožef Švigelj, župnik na Polci, Dragotin Švigelj, veleposestnik in trgovec v Rušah na Štajerskem, s soprogo Julko, Jerica Švigelj, omož. Kranjc, posestnik in trgovca soproga v Borovnici z možem Ivanom Kranjcem, Matija Švigelj, c. kr. višji računski uradnik c. kr. fin. minist. na Dunaju s soprogo Štefanijo, Viktor Švigelj, kaplan v Toplicah, Ivan Švigelj in Alojzij Švigelj, posetnika in gostilničarja v Ameriki s soproga. Vsi vnuki in vnukinje.

2944

Bivši Visokošolec

z večletno sollicitatorsko prakso v velikih pisarnah verziran tudi v posojilniškem poslovanju z višjim sodnopisarniškim izpitom, zdaj v neodpovedani službi, želi primerne službe pri avtonomnem uradu, denarnem zavodu itd., eventualno tudi v večji pisarni. Spričevala na zahtevanje. Ponudbe na ta list do 14. t. m. pod št. 2946.

Smrekove storže

letošnje, zdravo, zrelo in semena polno blago

kupuje

od vsake železniške postaje na Gorenjskem tvrdka Fr. Dolenz v Kranju.

Javijo naj se predvsem prodajalci, ki dobavijo cele vagone tega blaga. 2941

Naznanilo!

Sicherl Jos.:

6 mašnih pesmi za mešan zbor. II. natis.

Partitura K 1-20, glasovi po 20 vin. Naroče se pri skladatelju v Ribnici in v Katoliški Bukvarni v Ljubljani

Več dobro izurjenih

čevljarskih pomočnikov

se takoj sprejme na stalno delo in sicer za boljše, težke in mešane dela pri IVANU KOS, čevljarski mojster, Zagorje ob Savi 115. 2935

Ivanka Bežek, uradnikova vdova, naznanja v svojem imenu ter v imenu svojega sina in vseh drugih sorodnikov prežalostno vest, da je njen iskrenoljubljeni sin, oziroma brat, gospod

Rihard Bežek

c. in kr. poročnik lovskega bataljona št. 20

v starosti 30 let na severnem bojišču padel junaške smrti!

Ljubljana, 9. oktobra 1914.

2937

Zahvala.

Za izkazane izraze sočutja povodom bridke, nenadomestljive izgube ljubljene nam soproga, oz. očeta, gospoda

Josipa Stupica

zahvaljujemo se najtopleje vsem onim, ki so z nami čustvovali.

Zahvaljujemo se zlasti prečastiti duhovščini, vsem darovateljem krasnih vencev, cenj. oboju tvrdke Fr. Stupica ter sploh vsem, ki so dragemu pokojniku izkazali čast na poslednji poti.

Vir. Ljubljana, 9. oktobra 1914.

2936

Žalujoča rodbina Stupica.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem prežalostno vest, da je naš srčno ljubljeno sin, oziroma brat, svak in stric, gospod

Ferdinand Praprotnik

c. in kr. nadporočnik 87. pešpolka.

dne 8. septembra ob 11. uri dopoldne na severnem bojišču pri Grodeku v 30. letu svoje starosti junaške smrti častno umrl za domovino. 2935

Blag mu bodi. spomin.

Ljubljana, dne 10. oktobra 1914.

Žalujoča rodbina Praprotnik.

Vinska posoda

različne velikosti, je na prodaj. — Več pove gospod JOSIP SCHREY, restavrater, Ljubljana, glavni kolodvor. 2938

P. n.

Slavnomu občinstvu vladno naznanjam, da sem kupnim potom prevzel

s 1. oktobrom 1914

trgovino z oblačilnim in špecerijskim blagom ter deželni pridelki od gosp. Mihaela Omahna, trgovca in posestnika v Višnjigori.

Večletna strokovna izobrazba, ugoden gnoten položaj, kakor tudi ugodne zveze s prvostupnimi dobavitelji, naj bode slavnomu občinstvu zagotovilo, da mi bode mogoče si isto naklonjenost, katero ste dosedaj mojemu predniku izkazovali, pridobiti in ohraniti. Potrudil se bodem vsa cenjena naročila, za katera se najtopleje priporočam, po najnižjih cenah, solidno, kulantno in točno izvrševati.

Z odličnim spoštovanjem

F. S. Škrabar

Mihaela Omahna nasl.

2930

P. n.

Vladno naznanjam slavnomu občinstvu, da sem prodal svojo trgovino

s 1. oktobrom 1914 g. F. S. Škrabar-ju

dosedanjemu trgovcu v Kranjskigori, ki jo bo vodil pod firmo

„Mihael Omahen nasl. F. S. Škrabar“.

Zahvaljujem se za vso meni tekom 35 let izkazano naklonjenost ter prosim, da gojite isto zaupanje tudi do mojega naslednika, kateri je vsestransko trgovsko izobražen, v nezmanjšani meri. Z odličnim spoštovanjem

Mihael Omahen.

Kupim dobro ohranjen

glasovir

kratek (Stutzflügel). Ponudbe naj se pošiljajo na N. Loboda št. 62, Tržic na Gorenjskem. 2943

Popolnoma izvežban

organist

išče službe. Zmožen je tudi voditi in poučevati petje, godbo na lok in pihala. — Več pove upravništvo lista pod št. 2940.

Kupi se takoj ognjevarna

železna blagajna

Wertheimer ali druge priznane tovarne, visoka približno 100—120 cm, dobro ohranjena. Mera brez podstavka. — Tudi se kupi

pisalna miza

z ameriškim zaklopom in

stoječa omara

visoka 150—180 cm, tudi ameriški sistem. Na-tančne ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »M. O.« 2939

Pod roko se odda stanovanje

s 3 sobami, kuhinjo, drvarnico in prostornim vrtom, radi selitve, za novembrov term n za znižano ceno 60 kron. Letna najemnina znaša 360 kron. Vpraša se na Dolenjski cesti št. 48, I. nadstropje (Popovčeva hiša). 2926

Išče se za trgovino z mešanim blagom pošten in spreten 2929

trgovski pomočnik

proti dobri plači in za takojšni nastop. Ponudbe z referencami sprejema Mihael Omahna nasl. F. S. Škrabar, Višnjagora.

Prodajalka

vešča slovenskega in nemškega jezika se sprejme v špecerijsko trgovino. Prednost ima taka, ki je zmožna filijalko sama voditi. Naslov pove upravništvo »Slovenca« pod št. 2924. (Znamka!)

Sode

dobro ovinjene, stare in nove, male in velike, ima na prodaj IV. BUGGENIG, sodar, mojster, Ljubljana, Cesta na Rudolfovo železnico št. 7.

Dobre vinske sode

iz hrastovega lesa, prav močne, od 400 do 700 litrov, prodaja po nizki ceni FRAN CASCIO, vinski trgovec, LJUBLJANA, Solski dvorec (Mahrova hiša). 2933

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kozm. zobo-

čisti sred-

stvo

Seydlin
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Stanovanje

obstoječe iz dveh sob in vsemi pritliklinami, je za oddati za mesec november. Naha se v bližini cerkve ter je posebno za duhovnika v pokoju. Naslov pove uprava lista pod št. 2934. 2934

MARXOVEMIL

in glazure za tla, izborne specialitete, ki se zelo hitro suše in jih vsak lahko rabl.

Zaloga tovarne za lake

Ludvika Marxa

pri tvrdki DRATA EBEN, Ljubljana.

Kako so vojaki slovenskega 87. pešpolka uplenili ruski avtomobil.

Narednik 87. pešpolka, ki se je vrnil ranjen s severnega bojišča, je pripovedoval naslednji dogodek: Bilo je pri P. S svojim vojem sem ležal vkopan v bližini ceste, ki sem jo imel snažiti. Naša pozicija je bila precej izpostavljena, precej daleč spredaj; bili smo takorekoč osamljeni. Treba nam je bilo paziti na vse mogoče načine, da bi nas ne presenetil sovražnik, zlasti pa ne kak večji kozaški oddelek, ki so se navadno prikazovali, kakor bi jih izkopal iz tal, potem pa zopet izginili, kakor bi jih bila vzela kavra. Ležali smo torej vkopani tik ceste in čakali. Kar naenkrat se zaslisi iz daljave karakteristično drdranje avtomobila. Vedel sem, da se nahajajo tudi naše čete nekako v oni smeri, odkoder je prihajal hrup, a vendar se mi je zdelo skoraj neverjetno, da bi mogel prihajati od tamkaj naš avtomobil, ko je bilo vendar ozemlje pred našimi zasedeno po sovražniku, a mimo nas ni bilo našega avtomobila, ki bi bil vozil tjakaj, odkoder je prihajal sedaj ropot. — Najbrž bo avtomobil ruski, — sem si mislil, a gotov seveda nisem bil. Zato je bilo treba še tem večje opreznosti, kajti gorje meni, ako bi dal ustaviti avtomobil ali ga celo obstreljevati, če bi bil avtomobil — naš. Pripravil pa sem hitro vse, kar se mi je zdelo potrebno. Strelsko črto sem po obeh straneh ceste še nekoliko raztegnil v nasprotno smer od one, iz katere je prihajal avtomobil, ki ni vozil ravno preveč hitro. Fantje s puško v roki so čakali le mojega povelja, da skočijo pokoncu in naperijo puške na avtomobil. Sam sem se nahajal nekoliko v sredi strelske črte, ker sem preudaril, da se mora avtomobil ustaviti nekako tamkaj. V tem je avtomobil pridrčal že prav blizu. Bil je oddaljen le še kakih trideset korakov od prvega mojega moža. Tedaj sem zaklical:

— Pokoncu!

Skočil sem tudi sam pokoncu, v desni sabljo, v levi revolver. Pogledal sem okrog sebe, in videl, kako je bila strelska črta raztegnjena na dolgost nad 100 korakov, in fantje so držali puške namerjene na avtomobil, ki je takoj zmanjšal hitrost, a v tem že dospel do strelske črte. V istem trenutku je počil v avtomobilu strel. Sedaj sem vedel, da imam pred seboj sovražni avtomobil, in zakričal sem:

— Stoj!

V avtomobilu sta bili poleg šoferja še dve osebi, zaviti v plašče, in eden teh dveh je ustrelil.

Videči, da so naperjene nanje puške vsega mojega voja, so izprevideli, da jim je nemogoče dalje, in tudi ni mogoče več nazaj, kajti v trenutku, ko bi bil avtomobil hotel obrniti ali pohiteti dalje, bi bilo začelo pokati. Kazač jim torej ni drugega, nego »roke kviškus«. In to sta tudi storila ona dva zadržaj, in ko se avtomobil ustavil popolnoma, tudi šofer.

Vsi trije so bili moji ujetniki. Dva sta bila ruska častnika.

Ukazal sem jima, naj izstopita, kar sta tudi nemudoma storila, kakor tudi šofer. Razorožili smo jih in potem odpremili z avtomobilom vred k bližnjemu našemu poveljništvu.

Nedelja vojaškega duhovnika.

(Iz pisma badenskega vojaškega duhovnika.)

... Po odmoru, ki je trajal več ur, zasedemo okoli 12. ure ponoči zopet strelske jarko. Dne 13. septembra, nedelja. Maševati ni mogoče. — Kmalu pokajo puške, na bojišču grome in šume na obeh straneh težki topovi. Prinesejo prve ranjence. Previdim štiri vojake, ostale, ki leže v bolečinah, tolažim in jih osrčujem. Šola v vasi se polni z ranjenci.

Dan je vroč. Sovražnikove granate vdarjajo v strelske jarko: 3 mrtvi in približno 20 ranjencev. Med nevarnimi ranjenci, ki sem jih prevedel, umrje prvi ob 8. uri, drugi ob 12. uri ponoči. Ukazano mi je, da zahtevam od župana voze, da prepeljem ranjence k meji. Do 12. ure 30 minut naložimo vse ranjence, med njimi tudi nekega badenskega višjega župana, podpolkovnika, ki sicer ni ranjen, a ga trese močna mrzlica. Tudi podpolkovnik se vleče na slamo poleg drugih. »Taka je vojska«, pravi Francoz.

Naš bataljon je že odrinil, prikoraka drugi, da ga nadomesti. Ukazano mi je, da ostanem s 4 sanitetnimi vojaki in skrbim za ranjence in za mrliča. Ko so vsi ranjenci preskrbljeni, gremo ob 1. uri zjutraj na pokopališče in konjamo ob svitu sveče grob. Sam pomagam kopati s krampom in z lopato. Ob 2. uri moremo počivati. V moji so-

bi leži na divanu vojak z nabito puško.

Ob 5. uri vstanemo in gremo po tri mrliča, ki leže v strelskem jarku. Ko pridemo na vrh, se moramo vrniti. Javno je, Francozi že streljajo na naše prednje straže. Mrliča, ki ležita v šoli, zavijemo v šotorne plahve, ko doženem, da sta že mrtva; zdravnik ali mrliškega oglednika ni namreč nobenega. Prenesemo jih na pokopališče, ki leži nad šolo. Nekaj vojakov bavarske brigade gre z nami. Pogreb je bil kratek, a nikoli še nisem doživel tako resnega in čestitljivega pogreba. Vojaki molijo z menoj očenaš. Ko molim za padle junake, vojaki plakajo. Vsak vojak vrže lopatico prsti za menoj v grob, nato pa zasipamo grob, zasadimo križ, na katerega zapišemo z modrim svinčnikom imena pokopanih junakov. Zadnji »Bog jim daj večni pokoj« in hitimo k svojemu bataljonu, ki je tri ure oddaljen. Ob 12. uri opoldne pridemo k njemu, premočeni, lačni, žejni, zaspali. Taka je bila naša nedelja dne 13. septembra 1914.

Slike iz vojne.

Slovenski junaki pripovedujejo zanimive prizore z bojišča. Z veseljem in radostjo jih mora poslušati vsakdo, ker odseva iz njihovih besed le navdušenje, blago srce in vneto domoljubno mišljenje. Vsak ranjenec si želi, da bi hitro okreval in se podal zopet na bojišče. Z občudovanjem opazuje ta cvet mladega junaštva. Dasi ravno še nekateri hudo ranjeni, da komaj hodijo, se vendar veseli zbirajo ter zbijaajo celo šale o nasprotnikih. Kmečki sin iz Loke, okoliške občine Mozirje, R., je bil ranjen na nogi v bitki pri Krasniku. Pripovedoval je, da sta šla od doma oboja sinova, eden pešec, drugi topničar. Pred nekim mestom v Galiciji sta se ločila. Videl sem ga tukaj zadnjič, sedaj ne vem, kje da je. Podala sva si roke s kratkim slovesom: Zdravo brat! Z Bogom! — Ležali smo tik pred ruski četami. Rusi ne znajo streljati; to smo že mi drugi ptiči. Gotovo sem postrelil 30 Rusov; toliko sem vsaj videl, da jih je bilo dobro zadetih. Padali so kakor muhe; pa kaj, ko jih je nasprotnik na novo kakor listja in trave. Ruskih krogel se nič ne bojimo, toda nevarni so šrapneli. Mislim, da bom kmalu okreval in odidem zopet na bojišče; marsikaterega Rusa imam še na »piki«. Potem pa rad padem za domom. — Iz Luč v Savinjski dolini je ranjeni vojak dostavil med pripovedovanjem celo hudomušno opazko nasproti orožniku: Poglejte, ponre sem se enkrat stebel in gnali ste me v kajho. A sedaj je pa čisto drugače. Tako sem streljal Ruse, da so kar cepali, pa sem bil za to še pohvaljen. Da bi le hitro ozdravel in šel zopet nad Ruse!

Plemeniti ruski vojak.

»Grazer Volksblatt« poroča: Neki ranjeni cesarski lovec pripoveduje: »Bil sem ranjen na roki; na poti na obvezovališče sem padel v globoko jamo iz katere se nisem mogel več izveči. Kasneje je padel v jamo tudi neki neranjeni Rus, kateremu se je posrečilo zlesti zopet iz nje. Nato je potegnil iz jame tudi mene, me zadel na rame in me nesel dve uri daleč k mojemu polku. Tu so Rusa za njegov plemeniti čin pogostili; on pa je samo to prosil, da bi ga ne napravili za ujetnika. Rekel je, da smo vsi enaki vojaki in da osebno nimamo nič drug proti drugemu. Cesarski lovci so mu tudi dovolili prost odhod.

Človekoljuben francoski duhovnik.

Neki ranjenec v Bonnu, ki je bil težko ranjen na roki, pripoveduje, na kako ganljiv način je neki francoski župnik stregel nemškimi ranjenci. Njega samega je župnik tako izvrstno obvezal, da so nemški zdravniki kasneje izjavili, da je obveza brezhibna. Ta župnik, ki se je gotovo izvežbal za strežbo ranjenih, se je z največjo požrtvovalnostjo zavzemal za nemške ranjence. Tudi dame francoskega »Rdečega križa« so z ravno tako vnemo stregle Nemcem kakor Francozom.

»Ranjenci niso več sovražniki, marveč samo ljudje.«

»Italia« z dne 23. septembra 1914 poroča po očividcu o položaju nemških ranjencev v reimski katedrali. Med drugim pripoveduje, da je neki francoski civilist, ki je prišel gledat te nemške ranjence, vzkliknil: »To so pošasti; vsi bi se morali postreliti!« Tedaj je stopil naprej neki francoski priprost vojak in civilista plemenito zavrnil z besedami: »To so ranjenci; ranjenci niso več Nemci, marveč ljudje.«

Nemški cesar pri frančiškankah.

Aachenski »Echo der Gegenwart« poroča: Kakor v vojnah leta 1864, 1866.

in 1870-1871. je tudi v sedanji vojni mnogo frančiškank iz aachenske matrične hiše sledilo našim četam na bojno polje, da izvršujejo tam dejanja krščanske ljubezni in strežejo ranjenim vojnikom. V nedeljo, dne 20. septembra so imele sestre v velikem etapnem lazaretu v . . . srečo in veselje, videti pri ranjenih cesarja. Nj. Veličanstvo je šlo od postelje do postelje in se z vsakim vojakom na ljudomil način pogovarjalo. Cesar je povpraševal vojake po njihovem rojstnem kraju, v katerem polku so služili in kako so bili ranjeni. Za vsakega je imel prijazno, tolažljivo besedo in nazadnje je vsakemu podaril krasno rožo. Tudi sestre, ki so stale razdeljene med posteljami, je cesar pri srčno pozdravljaj, jim podal roko in se z njimi pogovarjal. Ko je ena sester na tozadevno cesarjevo vprašanje odgovorila, da je doma iz Koblenza, je cesar rekel: »Saj ondi je bila delj časa tudi moja stara mati, ondi je veliko dobrega storila. Saj je krepko podpirala tudi vašo družbo, ko je šlo za to, da v Koblenzu ustanovi svojo naselbino. Sedaj imamo korist od tega.« — Cesar je nato pripovedoval sestram, da so morali menihi nekega belgijskega benediktinskega samostana zapustiti svojo domovino. »Sedaj so,« je končal cesar, »v Mariji Laach, kakor mi je povedal gospod opat, in se pridno uče nemški.« — Redemptorist p. Brinkmann, ki je deloval kot vojni duhovnik na bojišču in bil vjet (opis svojih doživljajev je priobčil v »Köln. Volkszeitung« pod naslovom »Selbsterlebtes in Selbstgeschautes«), se je bil ravnokar vrnil iz osemndnevnega francoskega vjetništva ter je cesarju pripovedoval o svojih doživljajih in kako slabo so z njim stopali Francozi. Cesar je ogorčen pripomnil: »Kaj takega se more zgoditi samo v deželi, kjer preganjajo cerkev in so ljudstvu vzeli vero.«

Belgijske žene v vojni.

»The Graphic« priobčuje sliko, na kateri belgijske žene kleče krog odra umirajočega belgijskega vojaka. K sliki pripominja list: Belgijske žene so vrgle nazaj marsikaj napad nemški ulancev in pri Herstalu so s kropom polile 2000 nemških vojakov in jih onesposobile za boj. — Tudi francoska »L'avenir« priobčuje članek, v katerem slavi junastvo belgijskih žena, ki so branile Herstal. List piše: »Ko so Nemci prišli v mesto, seveda niso našli v njem nobenega za orožje sposobnega moškega; toda žene, večinoma delavke velike orožne tovarne, so prisegle, da bodo preprečile, da bi nemške čete zasedle tovarno. Oborožile so se z revolverji in vsem drugim, karkoli je moglo služiti kot orožje. Večkrat so vrgle nazaj napadajoče ulance; ko jim je pošlo streljivo, so se zabarikadirale v svojih hišah in od ondi zlivale vrelo vodo na prodirajoče Nemce. Govori se, da so na ta način 3000 Nemcev onesposobile za boj. Brambe mesta so se udeleževali tudi starčki in otroci.

Mlad junak.

»Kuryer Poznański« poroča iz Kolobrzega: Ranjen vojak, ki se je vojskoval v zadnjih bojih v vzhodni Prusiji, pripoveduje: Naši vojaki, ki so ležali v rovih, zlasti ranjenci so imeli veliko žejo. Tu nam je prinesel sredi toče krogelj desetleten deček vodo, da bi se napili. In hrabri deček nam je donasal cel čas vodo. Božja previdnost ga je varovala, da ga ni zadela niti ena krogla.

Profesor svojim učencem pred odhodom v boj.

V krvavih bojih na Vogezih je padel tudi rezervni stotnik in profesor na realni gimnaziji v Nürnbergu, Friderik Wucherer. Plemeniti šolnik in hrabri častnik se je poslovil od svojih učencev v pismu, ki jim je bilo prečitano ob začetku tekočega šolskega leta. Profesor najprej obžaluje, da se ni mogel osebno posloviti od svojih učencev, nato pa pravi: Tako rad bi Vam bil osebno povedal, da mi je posebno sedaj, v očigledni smrti, jasnejše kakor kdaj prej, da vlada nad nami vsemogočna roka in da brez otroškega zaupanja na to roko nismo nič. V tej veri upam tudi, če treba, pokojno in pogumno iti v smrt. — Nato profesor opominja učence, naj se pridno uče in si prizadevajo, da postanejo vrli možje, polni domovinskega duha.

Zdravnik s 96 ranami.

Neki list v Baslu priobčuje pogovor svojega urednika s francoskim višjim zdravnikom, ki je bil v bitki ranjen in se zdaj zdravi v bolnišnici Val de Grace. Vkljub velikim bolečinam, kajti zdravnikovo telo je ena sama velika rana, je sprejel urednika smehljaje, češ: »Kakor vidite, nisem umrl, pa nimam najmanjše želje umreti. Lahko rečem, da sem srečno ušel smrti. Pomislite: 96 uradno dognanih ran!

Raztresene so po celem telesu; vseposod so mi zašili kožo. V resnici ne razumem, da sem še na tem svetu.«

»In vse te rane ste dobili obkrat?« vpraša urednik.

»Vse obenem! Glejte, tako-le je bilo: Dne 30. avgusta sem se nahajal prav blizu vasi, kjer je bil boj najhujši. Zdelo se je, da je boj končan. Ranjencev ni bilo mnogo. Ko sem zadnjega obvezal, sem se napravil, da zaja-ham konja. V tem trenutku me med groznim bučanjem obda ogenj. Granata se je bila razletela nad mojo glavo. Moj ubogi konj je mrtev padel pod udarcem, jaz pa sem se, preluknjan kakor rešeto, zgrudil na tla. Moj ordonančni vojak, čeprav sam ranjen na nogah, me je postavil kvišku in me spravil dva kilometra daleč. Potem me je nekaj vojakov na nosilu iz križema položenih pušk neslo še pet kilometrov dalje, da sem dospel do ambulance. Nemogoče bi bilo, opisati vam bolečine, ki sem jih pretrpel na ti brezkončni poti. Onesvestil sem se. Tako so me prenesli na kraj, kjer so mi potegnili iz mesa koščke granate. V mojo srečo ni bil ranjen noben važni organ. Res je, da sem deloma izgubil sluh, kajti na desni ne slišim več; moja glava je vsa zašita; leva roka je razmesarjena do kosti; stegno je preluknjano kakor goba. Tudi moje uboge noge so mnogo trpele in so vse tetovirane, pa prav nič umetniško; toda živ sem, in to je glavno!«

Ko je zdravnik tako pripovedoval, je neki njegov prijatelj, tudi ranjen, uredniku kazal zdravnikov telovnik. Razcefran je, kakor da bi bil za tarčo celemu polku. Telovnik bodo baje dali v muzej.

Krompir edina hrana najvojvode.

V bitki pri Huczvi, katere se je udeležil tudi nadvojvoda Josip Ferdinand, je ruski šrapnel razdjal voz, na katerem so vozili živila za nadvojvoda in njegovo spremstvo. Nadvojvoda je ostal tako brez hrane. Edino, kar je bilo ta dan mogoče dobiti, je bil krompir, a brez soli in zabele. Nadvojvoda je vsled tega ta dan imel za zajtrk, za kosilo in za večerjo — krompir, a počutil se je vzlic temu, kakor je ponovno zagotavljal, kar najbolje.

Lastovke.

Vojna, boji, marši, taborišča nudijo vse mogoče stvari, žalostne, pa tudi zabavne in zanimive. Kdor ima veselje, da zbira slike iz vojne, ko nabral prav obilo dogodkov iz vojne in našel dosti vojnih slik, precej zanimivih. Pred kratkim smo prinesli sliko poljskega kmeta, ki je s pipo v ustih mirno orajivo, a nad njim so žvižgale grozno bojno pesem sovražne granate. Prav zabavna je sledeča slička iz življenja lastovk. Pripoveduje jo ranjeni vojak.

Že več ur divja bitka ob neki kmečki ograji. V jarkih, izkopanih ob tej ograji, čepe naši vojaki, a grom topov grmi že nad pol dneva in od neke borne kočje štrli kvišku le še kos zidu; na njem je pri stropu prilepljeno lastovičje gnezdo, iz katerega stezajo tri mlade lastovičke — zapoznili drobni rod — svoje nežne kljunčke; starke letajo urno sem ter tja in neutrudno donšajo mladim mušic.

Z grozno silo vihra bitka dalje. Zrak vroč od krogelj, ozračje z dimom in paro nasičeno, topovi grme, šrapneli brenče, razlega se divna, pretresljiva godba, meniš, da slišiš žalobne pesmi, prervane zdaj pa zdaj od groma kanonov. Rujava prst mečejo kvišku razpočeni šrapneli, da ti jemlje vid, stok ranjenih ti prihaja do ušes.

A lastovke so neutrudljivo pri delu. Nosijo hrano mladim, zdaj pa zdaj jih silovit pritisk zraka vrže na stran, a takoj se zopet izravnavajo in hajd veselo za mušicami.

Pade noč na zemljo, boj potihne, na steni pa visi, kakor prej, lastavičje gnezdo, kjer pokrivajo stare z gorkimi krili svoje mlade.

Prebrisan vlakovodja.

Bilo je blizu Stryja v Galiciji. V daljnji dalji stoječa ruska artiljerija je na gosto obstreljevala naš vlak, ki je vozil municijo. Krogel so zadevale v neposredno bližino vlaka. Položaj je bil nevaren. Tu je prišla vlakovodja dobra misel. Odpel je petelina in izpuštil toliko pare, da je bil vlak ves zavrt v bel oblak. Rusi so menili, da so njihove krogel vžgale municijo na vlaku ter nehali streljati. Medtem je pa vlak ušel njihovim strelom in srečno pripeljal dragoceni tovor na določeno mesto.

Zobna krema

KALODONTI
Ustna voda

Gališki begunci na Kranjskem.

Iz Leskovca pri Krškem se nam dne 9. oktobra poroča: Pred štirinajstimi dnevi se je v Leskovcu in okolici nastanilo okoli 250 beguncev iz Galičije; med njimi je pet rusinskih družin, drugi so Poljaki. Večina stanuje na graščinski pristavi Zadovinec, kjer so nekdanji stanovni vojniki ob strelskih vajah; nekoliko jih stanuje v Leskovcu pri Krškem. Begunci so iz raznih galiških mest in vasi. Glavna skupina je pribežala iz mesteca Dalatyn ob severnem pobočju Karpatov, severno od prelaza Kőrösmőze. Pri Dalatynu je bila dne 17. septembra bitka med kozaki in avstrijskimi četami. Begunci so rešili le golo življenje. Odpeljali so se dne 18. septembra z zadnjim avstrijskim vlakom, ki je še vozil čez prelaz Kőrösmőze. Med potjo so se jim pridružili še begunci iz drugih galiških krajev. Med begunci sta dve učiteljici in nadučitelj iz Delatyna z družino. V prostorih leskovške šole se je otvorila poljska šola, katero obiskuje 60 poljskih otrok. Pretekli ponedeljek so imeli Poljaki v leskovski župni cerkvi skupno službo božjo s poljsko pridigo; pridigoval je salezijanec Symior, vodja salezijanskega zavoda v Radni pri Boštanju. Med mašo so Poljaki začutili kakor, da bi bili doma; žene so ginjale in htele. Tudi našim ljudem so prišle solze v oči, ko so poslušali krasno poljsko ljudsko cerkveno petje in gledali ginljivo pobožnost poljskih beguncev. Po službi božji so bili poljski otroci skupno pogoščeni. Znaprej bodo imeli Poljaki vsako nedeljo posebno službo božjo s poljsko pridigo. Naši ljudje se trudijo, da bi beguncem polajšali njih usodo. Posebno so se za begunce zavzeli krški okrajni glavar, leskovski dekan, župan dr. J. Hočevar, nadzornik Stiasny in oskrbnik Stoviček. — Vreme je precej hladno; danes je na Gorjancih padlo nekoliko snega. Grozdje je zdravo in dobro dozorelo. Prihodnji teden se začne splošna trgatve.

Indijska vojska.

Indijska vojska sestoji iz angleških čet, iz domačih krdel, iz oddelkov vojne policije in iz takozvanih cesarskih čet. Vsaka teh čet je posebno organizirana. Angleškega vojaštva je okroglo 75.000 mož, med njimi 53.000 mož pehote, 15.000 topništva, 5000 konjenice in 2000 raznih čet. V teh četah služijo le Angleži iz Velike Britanije, stari od 20 do 25 let. Poleg teh so se pred nekoliko leti ustanovile prostovoljne čete, ki jih nabirajo izmed angleških kolonistov, uradnikov, v prvi vrsti železničarjev. Skupno število teh prostovoljcev znaša približno 40.000 vojakov. Domače čete so izključno sestavljene iz Indijcev ter štejejo okroglo 160.000 mož, in sicer 120.000 pešcev, 25 tisoč konjenikov, 8000 topničarjev in 7000 raznih drugih čet. Podčastniki in častniki so večinoma domačini, od stotnika naprej pa le Angleži. Te čete se nabirajo med gorskimi plemeni, in sicer v rodu Sikh v Punjabu večinoma za konjenice, v rodu Gurkha v Nepalu za pehoto. Te čete so navajene na mrzlo obnebje. Končno so v Indiji še takozvane cesarske čete, ki jih vzdržujejo posamezni neodvisni knezi. Častniki so domačini, angleški častniki so samo inštruktorji. Vrednost teh čet, skupaj kakih 25.000 mož, je seveda v različnih krajih različna. Z domačo policijo vred, ki je namenjena zlasti za vzdrževanje notranjega reda, šteje Indija v miru okoli 235.000, v vojni pa 360.000 vojakov.

Vojska strojev.

»V sedanji vojski se ne vojskujejo ljudje, marveč vojskujejo se stroji!« S tem značilnim stavkom je označil ranjeni angleški častnik Hamilton Fise dopisniku »Daily Maila« sedanjo vojsko. Trpek smehljaj se mu je pojavil na ustnicah, saj so pokosile strojne puške polovico njegovega bataljona pred njegovimi očmi. »Nečloveško je to; predstavite si to; en sam mož vrti držaj malega, priprostega stroja, iz stroja pa leti smrt, ne smrt enega, ne, smrt tisočerihi.«

Kaj da ta bitka res pomenja — bitke ob Marni in ob Aisni tvorijo dejansko eno samo bitko — tega si nihče ne more predstavljati, ki se je ni sam udeležil. Ljudje bi ne bili sposobni, svojih vrst na stotine naenkrat pobiti. Groza bi jih omamila, roke bi ljudem ohromele. Le iznajdeni stroji, ki so brez duše, morejo pobijati ljudi, kakor se pokončavajo roji kobilic, kadar padejo na rodovitno zemljo. . . O, to bojišče ob Marni! Nikdar in nikjer ni še nobena vojska ustvarila takšnih strašnih po-

dob. Francija je že podobna veliki bolnišnici.

Dopisnik pristavlja: »Sam sem to grozoto videl. Potoval sem od pomorja Atlantskega Morja skozi srce Francije, povsod vse polno ranjencev. Postelj je primanjkuje, dasi lahki ranjenci hitro ozdravijo in napravijo drugim žrtvam prostor. Nečuvno strašno borenje nam postaja jasno, če vidimo, da je vsaka šola, vsak samostan, vsako javno poslopje, malone vsak kolodvor izpremenjen v bolnišnico, ki so vse prenapolnjene. Tisočerihi zasebnih stanovanj, izpremenjenih v bolnice, niti ne omenjam. Strašen boj pa še vedno divja naprej ob Marni, ob Visli, ob Savi in na morju.

M. Rosner & Co.

v Ljubljani

veležgarnja sadja in tovarna likerjev
priporoča

v svoji lastni žgarnji kuhane izdelke i. s.:

Slivovko
Brinjevec
Hruševce
Tropinovec

pristnost zjamčena

Vermut-vino

najboljše kakovosti

ugodne cene

vzorci na razpolago

Edina primorska tovarna dvokoles "Tribuna"
Gorica, Tržaška ul. 20, prej pivovarna Gorjup.
Velika eksportna zaloge dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestriranih itd. itd.
F. BATJEL
Gorica, Stolska ulica št. 3-4.
Prodaja na obroke. Ceniki franco.

Poskušnje pošlje na zahtevo popolnoma za to: Nestlé, Dunaj, Biber, rasce. 5k

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Hiti

Pred Skofljo št. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmrl nasl. Katinka Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6. Izborna blago. Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«

Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.

Ceniki franco.

Ceniki franco.

Šofer išče službe

Nastop takoj. Cenjene ponudbe z navedbo pogojev pod »Zanesljiv šofer« na upravnishvo »Slovenca«.

Gostilna

na obljubenem se odda s 1. svečanom kraju Ljubljane leta 1915. Poizve se v Ljubljani, Zatiška ulica št. 1, I. nad.

UČENEC

z zadostno šolsko izobrazbo se sprejme v trgovino z mešanim blagom; naslov I. V. R. Sv. Križ pri Kostanjevici. 2016

Vsakovrstne nove hlastove

SODE

ima napredaj AVUGUST REPIČ v Ljubljani (v Trnovem.) Popravila se točno izvršujejo.

Najcenejši nakupni vir
volne za pletenje

vseh kakovosti.

Izdeľovanje životnih pasov, nogavic, snežnih čepic, zimskih zapestk in kolenogre cev.

Toni Jager

Ljubljana, Žižovska ulica 5.

2781

Sanatorij Elizabetišče

za notranje, kirurške in ženske bolezni (bol. postrežba sester križark).

Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerno. V sanatoriju moderno kopališče z vsemi zdravilnim pripomočki.

Poljanska c. 16.

Telefon št. 141

SUHE
GOBE

kupuje vedno in v vsaki množini, kakor tudi vse deželne pridelke ter plačuje najdražje trg. firma J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

Kantina Corazza

Levada (Istra)

601

VINO

belo, črno in šiljer lastnega pridelka se pošilja po jako ugodni ceni. Za pristnost se jamči.

zlatorumen trčan, zjamčeno čist v deželah s 4 1/2 kg vsebine razpošilja po K 8-50. Čebelarna 3944 Ilirska Bistrica.

Zdrava mati išče tekmo enega meseca mesto

DOJILJE

v dobri hiši. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2905. (Znamka za odgovor!) 2905

Izurjen

cerkvenik

(samec) se takoj sprejme. Kje, pove upravnishvo »Slovenca« pod št. 2918. Znamka za odgovor. 2918

— Vsak petek sveže —

morske ribe

J. Buzzellini, delikatesna trgovina, Ljubljana, Lirgarjeva ulica.

Angleški večerni tečaj

dvakrat na teden od 8.—9. ure zvečer. Plača se 4 K na mesec. Puk se prične dne 15. oktobra. Tečaj se le otvori, če se zglati najmanj 12 učencev. Tudi drugi tečaj se nadaljuje. Več se poišve o obeh tečajih vsak dan od 12.—3. ure pop. v času od 6. do 15. oktobra. Olga Nadenlozek, zapr. sodniški tolmač za angleški jezik, Dalmatinova ulica št. 10. 2900 3

Trgovski pomočnik

železninar in špecerist

obeh deželnih jezikov več, se sprejme. Ponudbe z navedbo plačilnih zahtev, dosedanjega službovanja in dneva mogočega vstopa je nasloviti na: Peter Majdič, Celje. 2928

Brezplačno

naučim vsakega fotografovati, kdor kupi pri meni (2066)

fotografični aparat.

Foto-manufaktura in drogerija

„ADRIJA“

zaloga fotografičnih aparatov in potrebščin

LJUBLJANA

Selenburgova ul. 5.

Odda se za novembrov termin

stanovanje

obstoječe iz 5 sob, kuhinje, predsoba, hodnika in z drugimi pritliklinami, v židovski ulici št. 1, II. nadst. — Več se iševe istotam v I. nadst. 2663

Dvoje stanovanj

se odda po primerni ceni v Naklem št. 43, blizu kolodvora in cerkve poleg državne ceste, eno v prvem nadstropju, drugo v pritličju, vsako obstoječe iz 2 sob, 1 kuhinje z vodovodom, ter kleti, pripravno za kakakega vpokojenca. Na željo se odda tudi vrt. Natančnejša pojasnila pri V. Črnilec-u, Nakle pri Kranju. 2924

Kuharica

z dobrimi spričevali, vajena vsega gospodinskega dela, išče službe, najraje v kako župnišče ali v kako dobro hišo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2903.

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivač streh in klepar, vpeljač strelvodov ter instalatler vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Habschek

z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v prizneno solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Priljubljeni brezplačno in poštne prosto.

20